

KULTURHISTORISK INVENTERING OCH BEVARANDEPLAN

Britt-Marie Lennartsson

KÖINGE KYRKOGRÅRD

Köinge socken, Falkenbergs kommun.

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2021:38

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland.

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2021.

Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan.

Bild framsida: Köinge kyrkogård sett från nordost.

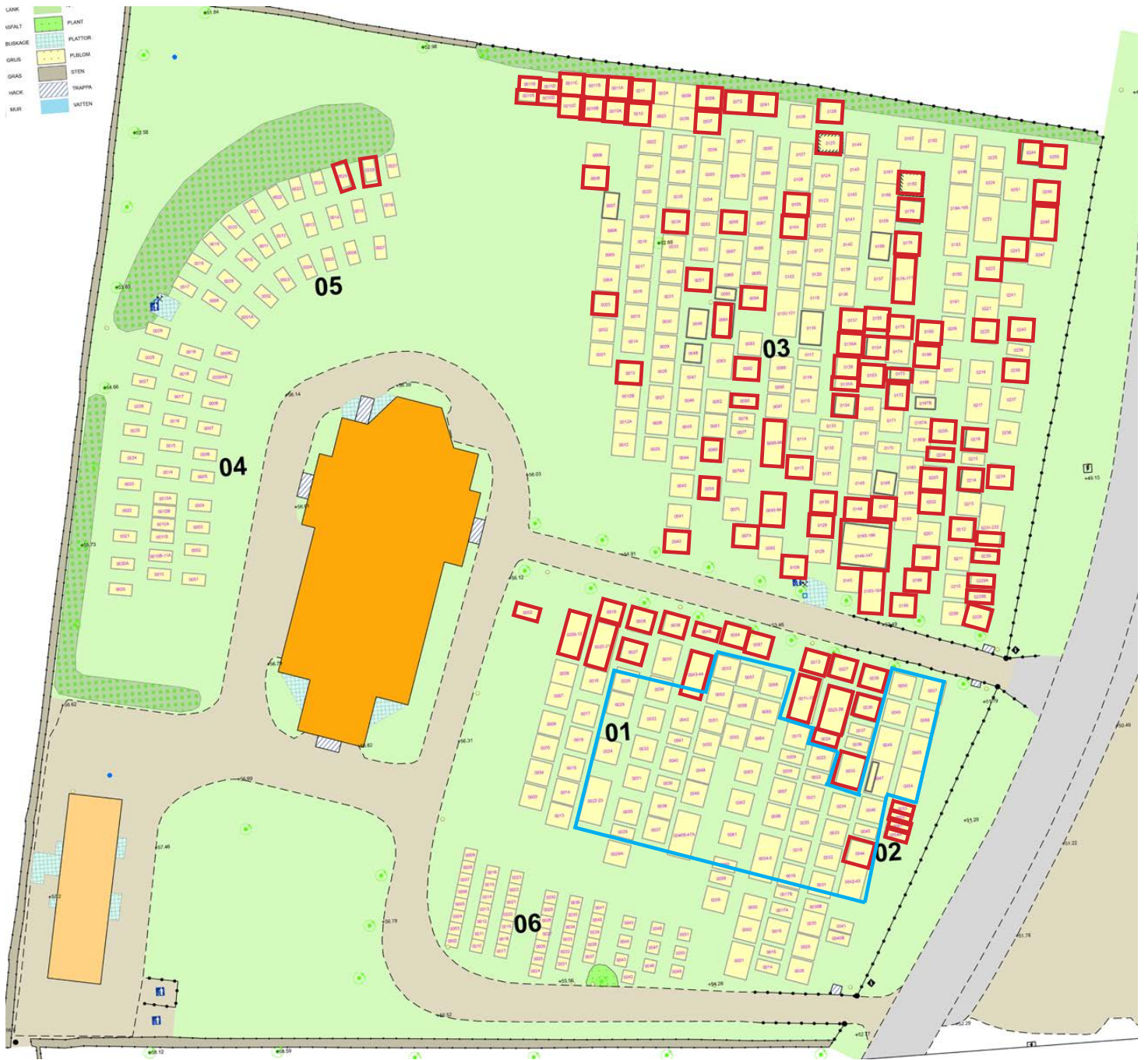
Foto: Britt-Marie Lennartsson. (Filmmnr. 2021-29).

Grafisk form: Anders Andersson.

Layout: Britt-Marie Lennartsson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Diarienummer 2020/215.

Köinge kyrkogård, uppmätning, Metria 2019. Kulturgravar och värdefulla karaktärsområden är inritade.

INNEHÅLL

Inledning	6
Metod	6
Källor och litteratur	7
Syfte	7
Historik	8
Köinge trakten och kyrkans plats i landskapet	8
Köinge gamla kyrka	10
Köinge nya kyrka	11
Ekonomibyggnaden	11
Köinge kyrkogård	12
Arkeologi	16
Beskrivning av dagens kyrkogård	17
Placering och omgivning	17
Omgärdning och entréer	18
Planform och gångvägssystem	20
Vegetation	21
Ekonomibyggnaden	22
Övrigt	23
Gravkvarterens karaktär	24
Gravvårdar på Köinge kyrkogård	30
Sammanfattande karakteristik	38
Kulturhistorisk bedömning och bevarandeförslag	39
Lagstiftning	39
Bevarandeförslag	40
Källor	44
Bilaga 1. Kulturgravar och värdefullt karaktärsområde - karta	45
Bilaga 2. Kulturgravar - tabell	46
Rapporter från Kulturmiljö Halland 2021	61

INLEDNING

Kyrkomiljön är ofta bygdens äldsta kulturmiljö. Kyrkogårdar och begravningsplatser representerar ett religiöst och kulturellt arv men har även ett stort miljöskapande värde för den omgivande bygden.

Kulturmiljölagen säger att kyrkogårdar skall bevaras och vårdas så att deras kulturhistoriska värde inte förvanskas eller förändras. En bevarandeplan för kyrkogården ger möjlighet till kunskap och inblick i kyrkogårdsmiljön, dess historia. Den ska precisera kulturhistoriska värden i syftet att verka som underlag och vägledning för pastoratets eget arbete för framtida skötsel och planering av kyrkogården. Den kan även vara till hjälp i kontakten med allmänhet och myndigheter.

Bevarandeplanen är ett rådgivande underlag. Även ändringar som är i linje med en bevarandeplan kräver tillstånd från länsstyrelsen enligt Kulturmiljölagen kapitel 4.

Denna bevarandeplan är utförd av Kulturmiljö Halland, Hallands Kulturhistoriska museum på uppdrag av Falkenbergs pastorat. Fältarbetet och arbetet med analys och rapport utfördes under hösten 2020 och våren 2021 av bebyggelseantikvarie Britt-Marie Lennartsson.

Metod

Metoder, inventeringsblanketter samt diskussioner kring bevarandefrågor och åtgärdsförslag togs fram för Göteborgs kyrkogårdar på 1990-talet av Göteborgs kyrkogårdsförvaltning i samarbete med Göteborgs stadsmuseum. Dessa har länge verkat som ett viktigt underlag för Kulturmiljö Halland vid utarbetandet av en metod för Halland. Även Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar, utgiven av CGK, Centrala Gravvårdskommittén 2007, har varit grundläggande.

Kyrkogården som helhet har inventerats, beskrivits och fotograferats beträffande anläggningsår, utvidgningar och andra förändringar samt kyrkogårdens plats

i landskapet, närmaste omgivningen, byggnader, gångsystem, vegetation och gravkvarter.

Varje kvarter har också inventerats, beskrivits och fotograferats beträffande omgärdning, ingångar, vegetation, planform, gångsystem, nutida prägel, gravvårdstyper, material, byggnader och eventuella fornlämningar noterats. Detta har sammanfattats till en övergripande karaktärisering av kvarteret. Omgärdning och gångsystem berättar om kvarterets gränser och inre struktur. Vegetation i form av till exempel träd och busksorter bidrar också till information om struktur, uppbyggnad av kyrkogården, årsringar och andra tiders ideal. Genom att beskriva de gravvårdstyper som förekommer inom kvarteret kan det också sättas in i ett tidsmässigt sammanhang. Gravvårdarnas ålder och arkitektoniska utformning ger kunskap om hur kvarteret anlagts och förnyats. Sist görs en helhetsbedömning av kvarterets kulturhistoriska värde för att sätta kvarteret i relation till andra gravkvarter.

Den selektiva gravvårdsinventeringen är en fördjupning av kvartersinventeringen. Inventeringen omfattar enbart gravvårdar ute på kyrkogården. Eventuella gravar och vårdar som förvaras i kyrkan eller i lokal i anslutning till kyrkan har oftast stort kulturhistoriskt värde och bör tas med i kyrkans inventarieförteckning.

Det är i urvalet av värdefulla gravvårdar som den stora metodförändringen gjorts. Under senare år har ett omfattande arbete påbörjats med att prova stabiliteten av alla gravvårdar på kyrkogårdarna. Detta har lett till att ett stort antal gravvårdar fått läggas ned, vilket förändrat kyrkogårdens landskap och karaktär. I samband med detta har Falkenbergs pastorat önskat en ny urvalsmetod då endast klass 1-gravar kan säkerställas när gravrätten återfaller till upplåtaren, medan övriga inte får ett reellt skydd. Den nya urvalsmetoden innebär att endast klass 1 gravar pekats ut. Då det nu bara finns en bevarandeklass kallas dessa Kulturgravar.

Utpekade kulturgravar har förts in i en tabell med gravnummer, ett foto, gravvårdens text, uppgift om motiv till värderingen samt ev övrig information, se bilaga 2.

Urvalet och kriterier för kulturhistorisk värdering av gravvårdar har dock fortfarande sin utgångspunkt i den klassificering som Centrala Gravvårdskommittén, CGK, presenterat i skriften *Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar*, 2007. Även av erfarenheter från tidigare utförda värderingar på kyrkogårdar runt om i Halland ligger till grund för urval och värdering.

En rundvandring hölls på plats på Köinge kyrkogård i oktober 2020 tillsammans med representanter för Okome-Köinge-Svarträ hembygdsförening och andra personer med kunskap om kyrkogården.

Kulturmiljö Halland har utvecklat en förenklad blankett/tabell för urvalet av värdefulla gravvårdar som finns som en bilaga sist i rapporten. De utvalda gravvårdarna och miljöerna har markerats på en karta framtagen av Metria 2019.

CGK: s urvalskriterier

CGK har tagits fram en urvalsvärdering med tre klasser; Klass 1 - mycket värdefulla, omistliga, juridiskt skyddade genom Kulturmiljölagen, Klass 2 - värdefulla som kan återupplåtas, men kan tas bort utan tillstånd, Klass 3 - övriga.

Det pågår en diskussion inom Svenska kyrkan att det bara är de i klass 1 som har ett skydd och kan påverkas i planeringen av kyrkogårdens vård och underhåll. I denna kulturhistoriska dokumentation har därför bara klass 1-gravar pekats ut.

Klass 1/Mycket värdefull utgörs av gravvårdar med stort kulturhistoriskt värde som skall bevaras när gravrätten upphör. De får inte återanvändas och bör bevaras på ursprunglig plats i ursprungligt skick. Om de redan flyttats bör de placeras så att deras bevarande tryggas. Klass 1-gravar är först och främst värdefulla genom sin ålder, vilket ofta innebär att de också är lokalt och hantverksmässigt producerade. Alla vårdar och inramningar av gjutjärn och smide är också av högt värde då de är en försvinnande liten rest av en unik konstruktionsperiod. Överlag är inramningar av gravvårdar av högt värde, framför allt buxbomsinramningar och stenstaket, medan mer ordinära stenramar snarast kan tillföras värdefulla områden. Till klass 1 kan även vårdar höras med ett högt eller unikt konstnärligt helhetsutförande.

Källor och litteratur

Information om kyrkogårdar, gravstenar och kulturhistorisk dokumentation m.m. har hämtats från Centrala Gravvårdskommitténs *Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar*, Sveriges Stenindustriförbunds handbok om Gravvårdar i natursten samt *Kyrkogårdshandboken* utgiven av SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Information om Köinge socken, kyrka och kyrkogård kommer från diverse hembygds litteratur samt från kulturmiljöprogram för Falkenbergs kommun. Information har även hämtats från Kulturmiljö Hallands arkiv. Det finns även en rad digitala arkiv på internet som bidragit med information. Riksantikvarieämbetets Fornsök ger information om vilka fornlämningar som finns i området. Riksantikvarieämbetets har även ett digitalt arkiv för foton, bland annat på kyrkor och kyrkomiljöer som heter Kulturmiljöbild. Lantmäteriet har även digitaliserat sina historiska kartor, vilka kan ge en viss information om hur kyrkogårdar sett ut vid olika tillfällen. Äldre foton har hämtats från Digitalt museum som är en gemensam söktjänst med samlingar från landets olika museer, och som är tillgänglig på Internet. Foton på Halländska kyrkor och kyrkogårdar finns främst på Hallands kulturhistoriska museum och Hallands konstmuseum.

På Falkenbergs pastorat fanns äldre uppmättningsritningar för kyrkogården samt en nygjord av Metria från 2019. Inget arkivmaterial finns i församlingsarkivet, då detta flyttats till landsarkivet i Lund. På grund av pandemin pågick under arbetet med denna rapport, fanns det ingen möjlighet att besöka arkivet. Antikvariskt topografiska arkivet på Riksantikvarieämbetet har en mängd material om kyrkorna och ibland även kyrkogårdarna. För Köinges del fanns en del ritningar över planerade och genomförda förändringar under 1900-talet.

Syfte

Syftet med gravvårdsinventeringen är att ge ökad kunskap om intressanta vårdar och att öka förståelsen och kunskapen om olika exempel på vanliga och ovanliga gravvårdar som finns representerade på kyrkogården. Det främsta syftet är dock att säkerställa ett bevarande av de mest värdefulla gravvårdarna som kan berätta om historien om Köinge och kyrkogården.

Ekonomisk karta från 1920-talet över Köinge, när järnvägen gick genom byn.

Tingshuset Faurås härad finns ännu kvar på andra sidan landsvägen öster om kyrkogården.

HISTORIK

Köinge trakten och kyrkans plats i landskapet

Köinge kyrka och kyrkogård ligger ungefär 2,5 mil nordost om Falkenberg i Ätradalen som präglas av ett välhävdad odlingslandskap med gamla kommunikationsstråk. Ätradalen är ett riksintresse för kulturmiljövarlden enligt Miljöbalken; [N 19]. Området har varit befolkat länge vilket påvisas genom att Ätradalen är ett av Hallands fornlämningstätaste områden från alla förhistoriska perioder. Här finns bl.a. 15-20 gravfält och andra gravtyper, flera av monumental karaktär. Det finns inga kända fornlämningar i direkt anslutning till kyrkan och kyrkogården, men området runt Köinge kyrkogård är rikt på lämningar med bland annat högar och stensättningar.

Landskapet präglas också av 1800-talets laga skifte och välstånd till följd av havreexporten. Här finns medeltida och nygotiska kyrkor, välbevarade herrgårdsmiljöer och en stor del 1800-talsbebyggelse.

I Köinge har det funnits en kyrka på platsen sedan 1200-talet. Denna ersattes av den nuvarande nygotiska kyrkan 1896. Den nya kyrkan placerades upp på höjden väl synlig i bygden. Kyrkan ligger något i utkanten av bybebyggelsen, som huvudsakligen vuxit fram norr om kyrkan kring en landsvägskorsning mellan Ätrastigen, väg 154 mellan Falkenberg-Ullared, och landsvägen mellan Ätrafors och Svarträ.

Köinge blev redan på 1600-talet vald till tingsplats för Faurås härad. Byggnaden som fungerade som tingshus 1806-1906 ligger strax norr om kyrkan. Under 1900-talet har huset även använts som textilfabrik och tingsalen fungerade då som sysal. Sidobyggnaden utnyttjades förr som häkte. De har senare byggts om till bostad och ett bed & breakfast.

Nära kyrkan finns även några gårdar men främst ett öppet och böljande jordbrukslandskap. Köinge blev på 1890-talet en station längs ”Pyttebanan” mellan Falkenberg och Limabacka. Längs Ätrastigen ligger bebyggelse från stationssamhällets epok med den gamla stationsbyggnaden, lanthandel och andra affärshus, några mindre industrier, ett före detta gästgiveri.

I den svaga stigningen västerut ligger en också en gammal skolbyggnad från 1940-talet.

Högvadsån som slingrar sig förbi Köinge kyrkby, nedanför kyrkogården, flyter samman med Ätran vid Ätraforsdammen några kilometer söderut. Ätrafors blev ytterligare en station längs Pyttebanan på 1890-talet, kring vilken en industri- och stationsort växte, i skärningspunkten mellan socknarna Askome, Ljungby, Köinge och Okome. Kraftverk började anläggas under tidigt 1900-1920-tal i anslutning till dammen.

Flygbild från 1956 över stationsområdet i Köinge.
Foto: O. Liljeqvist. Järnvägsmuseet.

Vy av Köinge samt Axtornslätten ca 1910. Foto: Carl Widén. Hallands Konstmuseum.

Köinge gamla kyrka. Bild som hänger i ekonomibyggnaden och kan vara en förstoring från äldre karta.

Köinge gamla kyrka

Den medeltida kyrkan antas ha uppförts under 1200-talets senare hälft. Den låg på samma tomt som nuvarande men i sluttningen i den traditionella västöstliga riktningen lite nedanför den nuvarande kyrkan. Kyrkan var byggd i sten med vitkalkade murar med ett rektangulärt långhus med högt brant sadeltak. Kor och sakristia byggdes till i öster 1537. Vapenhuset byggdes först 1865 på den västra gaveln. En fristående klockstapel i trä låg högt uppe på sluttningen sydväst om kyrkan.

Foto taget från norr mot Köinge gamla kyrka, troligen 1880-talet. Foto: Severin Nilsson, Hallands Kulturhistoriska museum.

Köinge nya kyrka

Den nuvarande murverkskyrkan uppfördes i nygotisk stil 1894-96 efter ritningar av kyrkoarkitekten Adrian Crispin Peterson. Byggmästare var Johannes Larsson från den kända byggmästargruppen i Sandhult. Den vitputsade kyrkan placerades i ungefärlig nord-sydlig riktning längs krönet av höjden istället för den traditionella med tornet i väster och koret i öster. Det höga tornet ligger i söder med krönt av en hög spira och ett smalare tresidigt kor i norr. Mellan koret och långhusets korta korsarmar finns mindre utbyggnader, använda som sakristia respektive dopkapell. Murarna artikuleras med strävpelare och genombröts av stora spetsbågiga fönsteröppningar. Kyrkans branta takfall är täckta med mönsterlagd skiffersten. Kyrkobyggnaden är exteriört mycket välbevarad med dekorationer i rött tegel och puts i genomgripande nygotik.

Interiören präglas dels av den nygotiska inredningen och den ljusa 1950-talsfärgsättningen som helt avviker från byggnadstidens ideal. Läktarunderbyggnader har tillkommit i senare tid. Den helmekaniska orgeln med nygotisk fasad byggdes 1896 av orgelbyggaren Samuel Molander i Göteborg. Från den nuvarande kyrkans medeltida föregångare finns altarpuppans från 1600-talet men med en altarmålning från 1950-talet. Det finns två medeltida dopfontar i kyrkan; en i svart granit från 1100-talet, sannolikt vid Funtaliden i Fagered och en i svart grönsten, amfibolit, troligen huggen i Fagered på 1300-talet.

Ekonomibyggnaden

På ett foto från 1918 finns en enkel ekonomibyggnad längs den västra muren. Det är en liten träbyggnad med sadeltak. På ett flygfoto från 1930-talet syns en liten vitmålad bod med pulpettak i kyrkogården nordvästra hörn. en gång leder längs den norra muren fram till boden som hade flera dörrar.

På en uppmättningsritning av kyrkogården av Axel L Ericsson från 1965, liksom på den ekonomiska kartan från 1966, finns en ekonomibyggnad inritad på den plats där den ligger idag. Denna byggnad är dock mindre än dagens ekonomibyggnad. Troligen har denna äldre byggnad byggts ut mot norr efter 1966. Byggnadens stil tyder på att det kan ha gjorts någon gång på 1960-70-talet.

Köinge kyrka 1918. Kyrkogården sluttar brant ned mot väster där det ligger en liten ekonomibyggnad vid muren. Foto: Sigfrid Gunnäs, Kulturmiljöbild, Riksantikvarieämbetet.

Köinge kyrka reser sig över landskapet, troligen några årtionden in på 1900-talet när trädkransen växt sig stor. Foto: Victor Lundgren, Hallands konstmuseum.

På baksidan syns det att ekonomibyggnaden är tillbyggd, troligen mot norr.

Köinge kyrkogård

Tiden före 1900-talet

Det finns inte mycket historik kring kyrkogårdens äldre historia, men det har sannolikt funnits en kyrkogård på platsen lika länge som kyrkan funnits, sedan 1200-talet.

På Geometrisk avmätning 1739 över Köinge nr 1-7 syns kyrkogården som kvadratisk yta. Det framgår inte om det finns en mur men den är tydligt avgränsad. Det finns markeringar i den som tyder på att det kan finnas två stigluckor i det nordöstra hörnet; en mot öster och en mot norr till vilka vägar kom. Den på norra sidan finns avbildad på en akvarell från mitten av 1800-talet. Här syns att kyrkogården är muromgärdad. Det finns knappt några träd på kyrkogården utan dessa verkar stå på utsidan av muren. Kyrkogården är något vildvuxet med gräs och det ser ut att finnas en liten gräsbeväxt kulle vid varje gravvårds östra sida. Gravvårdarna är relativt låga gråsten i oregelbundna

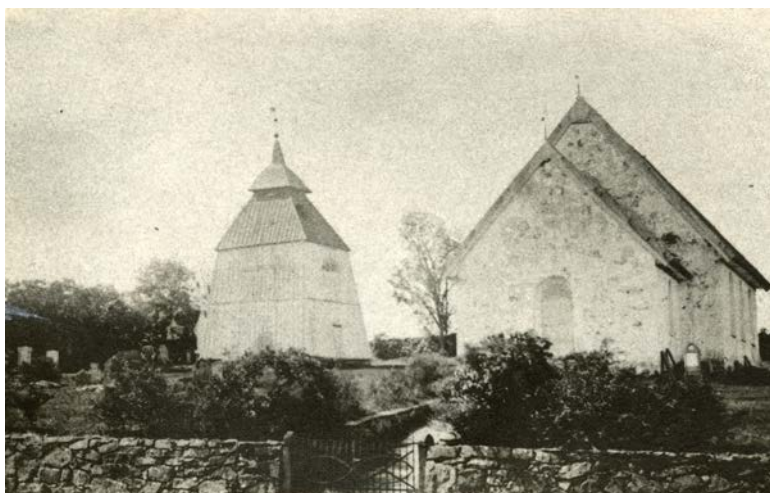
grovt huggna former och står utströdda över kyrkogården. Det är dock svårt att säga hur nära verkligheten denna akvarell är.

Det kom även två vägar till det sydvästra hörnet. Här syns inga markeringar av stigluckor. Det finns dock andra källor som berättar om en stiglucka mot söder, mot ”Gregåsa”. Den var stor och bred med bänkar utmed sidorna där även gudstjänstbesökarna kunde hänga paraplyer och våta ytterplagg. Stigluckan var vitkalkad och hade ett sadeltak. Denna stiglucka finns avbildad på teckning av Per Gustaf Vistrand från 1892. Denna bild bekräftar också akvarellens beträffande gräset och avsaknaden av träd närmast kyrkan. Det fanns dock täta buskage längs den södra muren. Foton från sent 1800-tal visar att det växte mycket buskar innanför murarna men inte många träd.

Laga Skifteskartan från 1847 över Köinge 1-7 syns kyrkogården med kyrkan och klockstapeln inritad. Det finns ett vapenhus på den södra sidan av långhuset, som senare revs. Några stigluckor syns inte på kartan

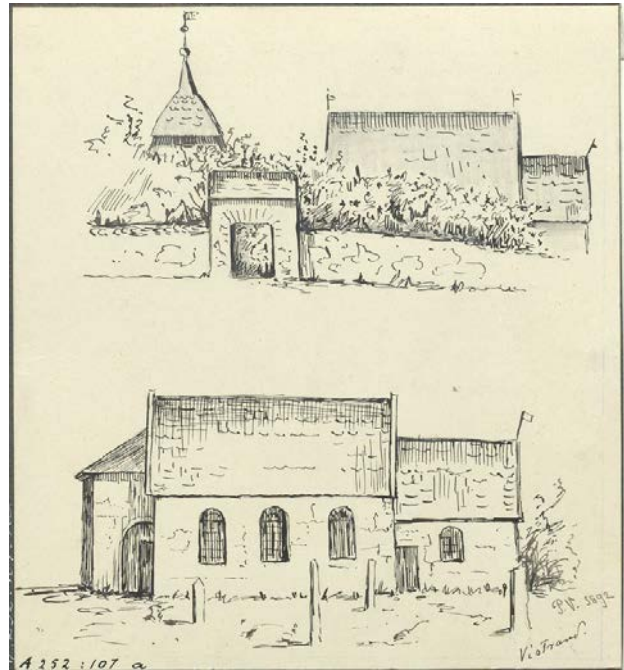
Akvarell av Köinge kyrka och kyrkogård från mitten av 1800-talet. Kulturmiljöbild, Riksantikvarieämbetet.

Köinge gamla kyrka innan den revs. Foto: ej daterat, Hallands Konstmuseum.

och flera av vägarna till kyrkogården som fanns inritade 1739 finns inte kvar. Landsvägen mot Axtorna går några meter öster om kyrkogårdens avgränsning, som inte längre är så kvadratisk. En remsa längs den norra och den östra sidan tycks inte ingå i kyrkogården utan vara något annat.

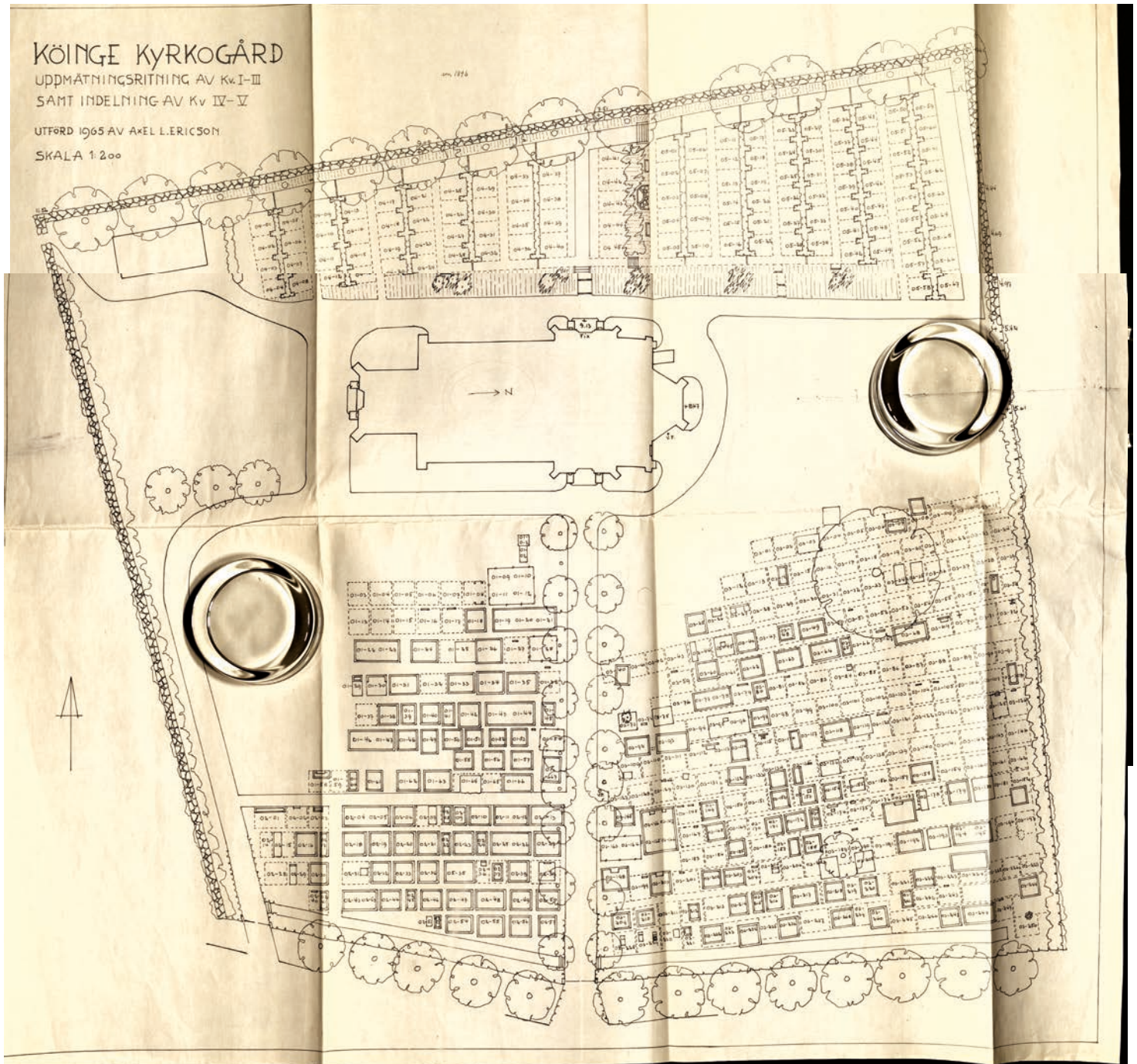
Inga äldre planritningar över kyrkogården har påträffats. Ett äldre foto från 1800-talet då den medeltida kyrkan ännu fanns kvar finns grinden på den östra sidan mellan stenstolpar. Grinden har samma utförande som dagens grind på denna plats. Från grinden upp mot kyrkan leder en rak gång, precis som idag. Gången var kantad av en mur, men det är otydligt om det rör sig om en stödmur eller en låg mur ovan mark mot gravkvarten (dagens kvarter 1, 2 och 3). Fotot visar att kyrkogårdens slutting fyllts ut sedan dess då kyrkogården kantas av en mur ovan mark mot landsvägen och inte en stödmur som idag. Innanför muren växte buskar. Det är möjligt att utfyllnaden skedde i samband med att den nya kyrkan byggdes. Det finns enstaka gravvårdar över personer döda från 1885-1891 i området närmast landsvägen men vårdarna bedöms vara resta senare.

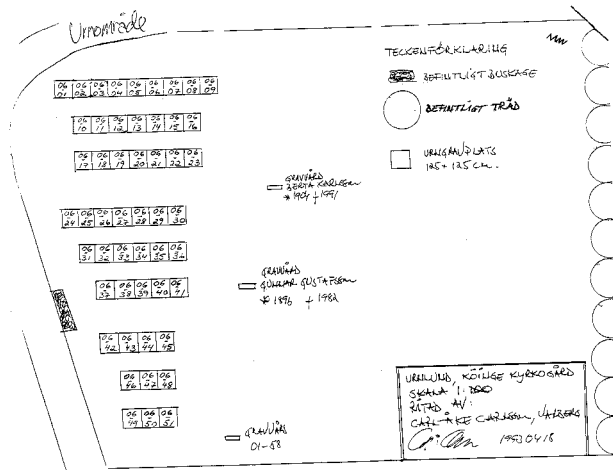
Teckning av Köinge gamla kyrka från 1892 gjord av Per Gustaf Vistrand. Kulturmiljöbild, Riksantikvarieämbetet.

Foto taget från norr mot Köinge gamla kyrka, troligen 1880-talet. Foto: Severin Nilsson, Hallands Kulturhistoriska museum.

Köinge kyrkogård, uppmättningsritning av kv. I-III samt indelning av kv. IV-V, upprättad av Axel Ericsson 1965. ATA, Riksantikvarieämbetet.

Plan över urngravsområde, kvarter 6, upprättad av Carl Åke Carlsson, 1993. Falkenbergs pastorat.

Gravhög på sluttningen ned mot Högvadsån, sydost om kyrkogården.

Söder om kyrkogården ligger en hage med lövträd.

Det sena 1900-talet fram till nutid

Uppmåtningsritningen från 1965 visar att det fanns många stenramar i kvarter 1-3, varav de flesta tagits bort sedan dess. En gång mellan kvarter 1 och 2 har tagits bort och lagts igen med gräs. Även en liten gång som delade in kvarter 2 i två delar har tagits bort.

Urnområdet i kvarter 6 tillkom efter en ritning från 1993 upprättad av Carl Åke Carlsson, Varberg. Kvarteret förlades till en yta som inte verkar ha haft några gravar tidigare.

Trädkransen från tidigt 1900-tal var i början av 2000-talet, ca hundra år senare, i dåligt skick och drabbad av almsjuka. Länsstyrelsen gav tillstånd till att utföra trädvårdsarbeten såsom att ta ner gamla och sjuka träd, men i första hand beskära äldre träd. Återplantering skulle ske med träd av skogslönn av god kvalitet inom två år. Längs den västra sidan finns därför en rad av unga lönnar.

Arkeologi

Det finns inga kända fornlämningar i direkt anslutning till kyrkan och kyrkogården. Området runt Köinge kyrkogård är dock rikt på lämningar med bland annat högar och stensättningar. På Yttergård, söder om kyrkan finns även s.k. älvkvarnar (Raä Köinge 37:1). På höjden sydväst om gården ska ha påträffats boplatslämningar och flera olika stenyxor (Raä Köinge 38:1). Längs landsvägen söder om gården finns en gravhög (Köinge 27:1) liksom på höjden öster om kyrkan (Köinge 41:1) samt en stensättning (Köinge 40:1). På de uppodlade markerna runt Högvadsån öster om kyrkan finns också en del lämningar, varav en hög (Köinge 32:1) ligger närmast kyrkan. Närmare Högvadsån och inne i byn finns några forntida boplatser och några högar.

BESKRIVNING AV DAGENS KYRKOGÅRD

Placering och omgivningar

Köinge har växt fram runt en vägkorsning. Här möts väg 154 mellan Falkenberg-Ullared och Axtornavägen/Ådalsvägen mellan Ätrafors och Svarträ. Samhällets bebyggelse ligger längs dessa vägar. Kyrkogården ligger på en höjd vid Axtornavägen i södra utkanten av samhället.

Ätradalen är här kuperad med uppodlade dalgångar mellan skogklädda höjder. Öster om samhället meandrar sig Högvadsån ned mot Ätran strax söder om Ätrafors.

Kyrkan ligger på toppen av en liten höjd och större delen av kyrkogården ligger på sluttningen ned mot Axtornavägen som passerar förbi dess östra sida. På andra sidan vägen ligger en stor asfalterad parkering som hör till kyrkan. Vid parkeringen ligger en villa och en äldre gårdsanläggning, det förre detta tingshuset. I övrigt omges kyrkogården av fält på sluttningarna fram till de närmaste gårdarna och villaträdgårdarna.

Norr om kyrkogården ligger en gård bortom ett öppet fält. Bortom gården ligger bybebyggelsen.

Vy mot öster. Närmast kyrkogården ligger det gamla tingshuset, kyrkans parkeringsplats och en modernare villa. Därbortom böljar landskapet ned mot Högvadsån och skogklädda kullar.

Huvudgrinden mot öster kan vara från 1800-talet när den gamla kyrkan ännu fanns.

Mot öster finns ytterligare en smidesgrind in till en bredare gång som kan användas för fordonstransporter.

Mot landsvägen i öster och fältet i norr kantas kyrkogården av en hög vällagd stödmur.

Omgärdning och entréer

Kyrkogården inramas av en kallmurad mur av fältsten. Mot Axtornavägen i öster utgörs den av en hög stödmur, som delvis är överväxt med murgröna och sedum. Här finns ingen trädkrans.

Mot norr löper en stödmur i sluttningen som uppe på höjden övergår i en skalmur ovan mark. Delar av muren på den norra sidan är något ihopsjunkna och delvis raserad. I sluttningen mot norr finns en syrenhäck och på utsidan av muren växer en lövdunge. Högre upp i kvarter 3 finns en enorm lönn som också ger kvarteret en lummighet samt en äldre ek.

Skalmuren fortsätter sedan längs den västra och södra sidan. Det finns ingen trädkrans utom längs den västra sidan där det finns en relativt ung trädrad av lönn. På utsidan av den södra muren växer en ståtlig rad av ekar vilka får funktionen av en inramning av kyrkogården.

Mot landsvägen i öster finns två dubbelgrindar. Den äldsta ligger mitt på östra sidan och är en smidesgrind mellan grindstolpar i sten. Gången från landsvägen upp mot kyrkan har utformning som en ramp. Det finns en något enklare dubbel smidesgrind mellan stenstolpar från landsvägen in till kyrkogården till en bredare asfalterad gång där bilar kan köra upp till kyrkan.

Det finns även en liten enkelgrind i smide vid ekonomibyggnaden i det sydvästra hörnet.

Även i kyrkogårdens sydvästra hörn finns en liten smidesgrind. I de västra delarna av kyrkogården ligger muren som en skalmur ovan jord.

Skalmuren har sjunkit ihop och bitvis raserats längs den norra sidan, troligen på grund av träden i den tidigare trädkransen.

Mot väster är muren låg. Här finns också en relativt ung trädkrans av lönn.

Trappan upp till grinden och den allékantade mittgången har gjorts om till en ramp.

Längs den södra muren finns en bredare gång som kan användas för fordonstrafik upp till kyrkan.

Planform och gångvägssystem

Kyrkogården är nästan kvadratisk med en något rundad sida mot den förbipasserande vägen i öster. Kyrkan ligger i nordsydlig riktning uppe på höjden i den västra delen av kyrkogården. Större delen av kyrkogården ligger därmed öster om kyrkan i form av stora kvarter på den gräsklädda sluttningen ned mot vägen. Några modernare kvarter ligger bakom kyrkan, mot väster med en modern ekonomibyggnad i det sydvästra hörnet.

Två breda grusgångar leder från landsvägen upp mot kyrkan. Den ena utgör en mittgång för gående och går mellan kyrkans sidoingång och en dubbel smidesgrind mellan stenstolpar. Det har sannolikt varit en stentrappa innanför grinden för att överbrygga den stora höjdskillnaden. Trappan har dock ersatts av en grusad ramp. Gången är kantad av allé med hamlade lindar och en kallmurad stödmur längst ned i sluttningen i öster. Högre upp i sluttningen närmare kyrkan övergår stödmuren i en låg stenkant. Nära grinden finns två små stentrappor som leder upp till kvarter närmast gången.

Gången längs den södra muren är anpassad för biltrafik. Även denna gång börjar vid en dubbel smidesgrind. En bred grusgång leder runt kyrkobyggnaden och bort mot ekonomibyggnaden i det sydvästra hörnet.

Från mittgången finns små stentrappor upp till de intilliggande kvarteren.

Vegetation

Kyrkogården karaktäriseras av sin lummiga inramning trots att det egentligen inte finns någon trädkrans utöver den unga raden av lönnar längs den västra sidan. De frodiga syrenbuskarna längs den norra sidan och raden av ekar precis utanför den södra muren bidrar till den inramande karaktären. Högre upp på sluttningen i kvarter 3 finns en enorm lönn och en äldre ek vid muren, vilka också bidrar till den gröna karaktären.

Mittgången från landsvägen upp mot kyrkan är kantad av en allé av hamlade lindar. Vid den södra gången eller vägen står tre hamlade oxlar högst uppe vid kyrkan. På en gräsklädd kulle söder om kyrkan, framför ekonomibygnaden, finns en större tallbuske.

Längs den västra muren finns även några buskar mellan träden. Mellan kvarter 4 och ekonomibygnaden växer en rad av höga träd, eller snarare buskar. I den branta sluttningen mot kyrkogårdens nordvästra hörn har en perennplantering anordnats. Ytterligare en perennplantering finns i kvarter 6.

Ovanför den branta sluttningen mot nordvästra hörnet finns en perennplantering.

I det nordvästra hörnet finns en stor ek som enda kvarvarande träd i trädkransen.

I kvarter 3 växer en enorm lönn.

Längs den västra muren finns en relativt ung trädrad av lönnar och buskar.

På en kulle intill ekonomibyggnaden växer en stor tallbuske.

Ekonomibyggnaden

På Köinge kyrkogård finns en ganska ovanlig ekonomibyggnad i modernistisk arkitekturstil. Det är en lång, smal och byggnad. Troligtvis består den av en något äldre byggnadsdel som sedan byggts till mot norr. Den har en gjuten slät betonggrund målad i ljust grått. Det platta takets sarg är klädd med liggande träpanel målad i ljusbrunt liksom knutar och fönsterfoder. Fasaden är klädd med liggande vitmålad fjällpanel. Fönstren har en annorlunda form, nästan som romber med spets både uppåt och nedåt.

Ekonomibyggnaden/kyrkstugan har ett modernistiskt uttryck.

Övrigt

Belysningen på kyrkogården utgörs av gammaldags gatlyktor, svartlackerade. De står på ena sidan av mittgången samt längs den södra gången upp mot kyrkan. Kyrkobyggnaden är belyst med strålkastare som står vid västra muren samt vid perennplanteringen i kvarter 6.

Det finns två serviceplatser på kyrkogården. En finns vid mittgången i kvarter 3 och en mellan kvarter 4 och 5. Dessa är nyligen iordninggjorda med markbeläggning av hyvlade och sågade granitplattor och inhägnade av trästaket. Det finns också en kompost i ett undanskymt läge vid ekonomibygnaden.

Serviceplatsen vid mittgången i kvarter 3.

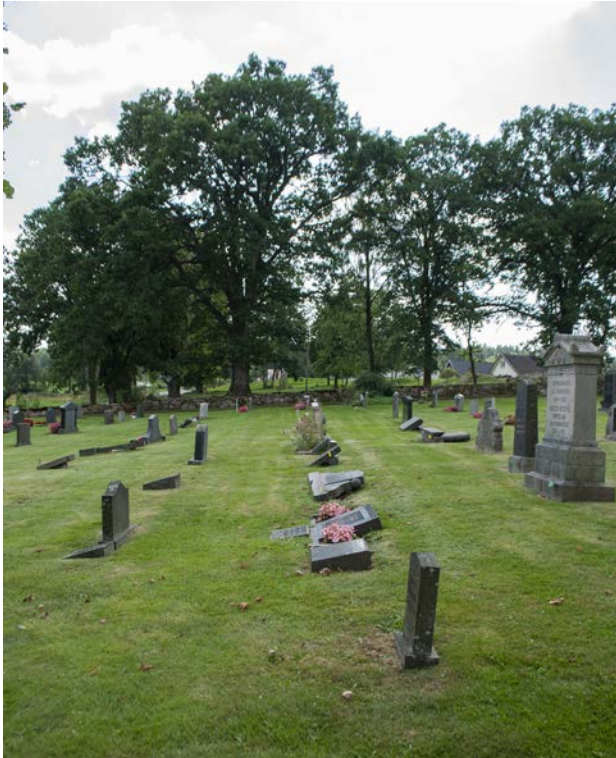
Serviceplats vid den västra muren i kvarter 4-5.

Längs gångarna mot kyrkan finns gammaldags gatlyktor.

Vid ekonomibygnaden finns dessa komposter.

I de södra delarna står låga enhetliga gravvårdar i sten i raka rader. Flera har dock fått läggas ned.

Gravkvarterens karaktär

Kvarter 1 och 2

Kvarteren utgör större delen av grässlutningen ned mot öster, söder om mittgången. De avgränsas av gångarna från öster mot kyrkan i väster samt av stödmuren mot landsvägen i öster. Ett grässtråk skiljer de båda kvarteren från varandra. Kvarteren upplevs som ett enda stort och öppet kvarter då det inte finns någon tydlig gräns mellan kvarter 1 och 2 annat än en smal gräs-gång. Här står raka rader av gravar i nordsydlig riktning. Många gravvårdar har dock fått läggas ned då de inte klarat stabilitetsprovet. Det finns inga stenramar men en del stenkantade rabatter framför gravvårdarna som är vända mot öster.

I kvarter 1 finns gravar främst från 1920-80-tal. Närmast mittgången i norr står de äldre mer storslagna och monumentala gravvårdarna. På ett öppet grässtråk i den västra delen närmast kyrkan står en ensam monumental gravvård i form av kyrkans torn. I de södra delarna står fler yngre lägre och mer enhetliga gravvårdar.

Kvarter 1 och 2 ligger på slutningen nedanför kyrkan. Här finns många gravvårdar från 1920-40-talen i tidens svarta diabas med riklig dekor..

Även i kvarter 2 står de äldre mer storslagna och monumentala gravvårdarna närmast mittgången, och de lägre och enklare, enhetligt utformade i övriga delar av kvarteret. Gravvårdarna härrör främst från 1920-60-tal. Bland de lägre enhetliga i kvarter 2 finns några rader med fina gravvårdar i art decostil från 1930-50-talen. Längst i öster finns en rad av barngravar.

Kvarter 1 och 2 sett från det övre sydvästra hörnet.

I ensamt läge högst uppe vid kyrkan ligger den höga smala gravvården i form av en tornspira.

I de norra delarna finns flera höga, exklusiva och påkostade gravstenar.

Kvarter 3 kantas av den fina stödmuren mot landsvägen och en stor mängd höga äldre gravvårdar som står som en skog på sluttningen upp mot kyrkan.

Kvarter 3

Kvarter 3 är det största kvarteret på kyrkogården. Det utgör hela den stora ytan norr om mittgången på sluttningen ned från kyrkan mot landsvägen i öster. Det avgränsas av mittgången med allén i söder, stödmuren i öster och syrenhäck med mur mot norr. I väster finns en större öppen gräsyta. En stor öppen yta med en stor rikedom av gravvårdar av olika åldrar, storlek och utformning kontrasterar mot ett skuggigt område under den stora lönnen med främst lägre gravvårdar.

Detta är det kvarter med mest ålderdomlig prägel geno sin stora variation av gravvårdar, enstaka med stenram. Gravvårdarna står i rader i nordsydlig riktning och alla är vända mot öster. Dock är raderna något oregelbundna vilket skapar en nästan myllrande karaktär. Det stora antalet höga och stora smalstenar av olika varianter bildar en skog av gravvårdar. Bland dessa finns också lägre, enklare gravvårdar från 1930-60-tal. I den västra delen av kvarteret finns några enhetliga rader gravvårdar från 1960-talet och framåt. Längst i norr längs syrenhäcken finns ett område där äldre borttagna gravvårdar placerats. Texten på många av dessa gravvårdar är svårläst, men de som går att tyda är från 1810-1860-tal. De äldsta ute i kvarteret, som går att läsa, är från 1847-1880-tal.

I den övre västra delen finns ett område med enhetliga låga gravvårdar från 1970-talet och framåt.

Längs den norra muren står äldre gravvårdar ihopsamlade.

En stor lönn i det nordvästra hörnet är karaktärsskapande.

Kvarter 4 och 5 är en tidstypisk årsring från 1970-talet med låga enhetliga stående gravstenar i raka rader.

Kvarter 4 och 5

Dessa kvarter är anlagda och tagna i bruk sent i kyrkogårdens historia. Det är två små kvarter som hänger samman. Här finns tre rader med gravar som följer den västra kyrkogårdsmuren och sedan svänger av i en mjuk böj efter kanten av en brant sluttning ned mot kyrkogårdens nordvästra hörn. Kvarteren avgränsas av kyrkogårdsmuren, sluttningen i väster och norr, kyrkan i öster och en rad av höga buskar i söder.

Gravvårdarna är vända mot kyrkan. De äldsta är från mitten av 1970-talet och finns i kvarter 5. I kvarter 4 dominerar gravvårdar från 1980-talet. Gravvårdarna hör till det sena 1900-talets stående låga, breda vårdar i sten med varierade former och stenarter, ofta polerade och dekorerade. Ju längre fram i tiden man kommer desto friare former och dekor får gravarna. Många har planteringslådor eller planteringsramar av sten framför sig. Sammantaget har kvarteren ett enhetligt och sammanhållet uttryck.

Kvarteren utgörs av ett långsmalt stråk väster om kyrkan med det böljande jordbrukslandskapet som fond.

Kvarter 6

Detta är ett litet kvarter i den södra delen av sluttningen framför kyrkan ned mot öster.

Kvarteret avgränsas av den bredare gången mot söder och väster. Mot de intilliggande kvarteren finns bredare grässtråk.

Här finns några korta rader med sentida urngravar vilket gör att gravvårdarna står tätt. Gravvårdarna hör till de typer som blev vanliga under det sena 1900-talet med stående låga, breda vårdar i sten med varierade former och stenarter, ofta polerade och dekorerade, friare former och mer personliga uttryck ju längre fram i tiden man kommer. Många har planteringslådor eller planteringsramar av sten framför sig. Gravvårdarna kommer främst från 1990-2010-tal.

Kvarter 6 utgör ett litet hörn av sluttningen mot öster. Här finns några korta rader med gravvårdar.

Ett exempel på hög smalsten på kyrkogården, över Josef A. Hilding 1841-1920 och hans fru Matilda Augusta 1848-1901 vilka var gästgivare i Köinge (1: 9-12).

Obelisk över Hemmansegaren Johannes och Johanna Andersson från senare delen av 1800-talet (3:130).

Gravvårdar på Köinge kyrkogård

Ålder och form

Köinge kyrkogård har vissa mer eller mindre tydliga årsringar. De äldsta gravvårdarna finns i kvarter 3, som troligen var den del av kyrkogården där den medeltida kyrkan låg. Här finns en stor blandning av gravvårdar från 1810-talet fram till mitten av 1900-talet, men med enstaka inslag av yngre vårdar. Kvarter 1 och 2 utgör en årsring från 1900-talet, med de äldsta från 1920-talet i norr. Det finns även en årsring från 1960-70-talen i den västra delen. Kvarter 4-5 företräder 1970-talets tidstypiska begravningsplats medan kvarter 6 är det yngsta kvarteret som anlades på 1990-talet med tätt placerade urngravar.

Det finns också en relativt stor samling med välbevarade äldre gravvårdar samlade längs den norra muren i kvarter 3. De flesta är stående, men det finns även liggande, tunna smala gråstenar, hantverksmässigt huggna eller bara som fragment av sådana gravvårdar. Texten på många av dessa gravvårdar är svårläst, men de som går att tyda är från 1810-1860-tal. De äldsta ute i kvarteret, som går att läsa, är från 1847-1880-tal.

Höga smalstenar från sent 1800- och tidigt 1900-tal är väl representerad på Köinge kyrkogård, dock inte i samma dominanta antal som annars är vanligt på många andra kyrkogårdar i Falkenbergs pastorat. Ett exempel är den höga stilrena smalstenen i svart diabas över Josef A. Hilding 1841-1920 och hans fru Matilda Augusta 1848-1901 vilka var gästgivare i Köinge (1: 9-12).

Det finns ett fåtal obelisker, vilka var vanliga under det sena 1800-talet. Ett exempel är gravvården över hemmansegaren Johs Andersson 1818-1861 och hans hustru Joh. B. Olsson 1826-1896 (3:130).

Här finns också några stora bautastenar, ofta med fint huggen dekor i relief som den över hemmansägaren J. B. Lärck hustrun Beata Lovisa på 1920-talet i en typisk form med en ekstam med hängande lövverk (2:39).

Förr var markerades de flesta gravar av någon typ av inramning. En stor del av stenramarna har tagits bort sedan 1960-talet men det finns enstaka gravar med gravram kvar i kvarter 3. Ett exempel är den stora raminhägnade familjegraven över Kommunalordförande Alfred Kristenssons familj 1868-1935 (2:25-26). Ett fåtal gravvårdar i jugendstil där livsten och ram

utformats som en estetisk helhet finns bevarade, bl.a. den över L. A. Andersson 1837-1929 hustrun J. C. Andersson 1834-1906 Hanna 1879-1934 (3:64).

En stor familjegrav från 1890-talet är den enda som ramas in av ett stenstaket. Här finns två höga ståtliga smalstenar över Hemmansägaren Martin Harald Johansson 1858-1911 och hustrun Ida Matilda 1867-1947 samt Hemmansägaren J. A. Håkansson 1818-1891 och hans maka Anna Johanna 1821-1908 (3:146). Det finns därutöver två gravar inramade av smidesstaket i kvarter 3. (3:315). (3:180)

Barn fick ofta små enkla gravvårdar, ofta placerade liggande som exempelvis den över Ingeborg 1900-1910 (3:136A).

Denna bautasten med tidstypisk jugenddekor är rest över Hemmansägaren J. B. Lärck 1855-1924 hustrun Beata Lovisa 1854-1929 (2:39).

Denna grav omgärdad av ett smidestaket är över hemmansägaren Sven Jönsson 1812-1882 och hans kära maka Anna Beata Andersdotter 1815-1880 (3:315).

Låg vård med tillhörande dekorativ stenram L. A. och J.C. Andersson på 1910-talet. (3:64)

Typisk äldre barngrav, Här över Ingeborg som bara blev 10 år, 1900-1910 (3:136A)

Stor familjegrav inramad av stenstaket. (3:146)

Titeln "banvakten" berättar om tiden då järnvägen passerade socknen. (2:44)

Gravvård i art deco över Hemmansägaren Karl R. Larsson 1884-1928 (2:24).

Ett av få gjutjärnskors på Köinge kyrkogård, över Anna Johanna Håkansdotter 1819-1877 (3:70).

Det är viktigt att bevara gravar från olika tider i olika stilar även om de inte är väldigt gamla eller iögonfallande. Några gravvårdar har valts i kvarter 4 och 5 för att markera när kvarteren togs i bruk. Sentida gravar kan även visa olika yrkestitlar som berättar om livet i socknen eller vara resta över personer viktiga för den lokala historien. Till exempel är Ada Jönsson 1875-1960 som gick runt i gårdarna och hjälpte till med att sy och laga mat till fester (1:60).

Gravvårdar från 1920-40-talen är ofta utförda i den så kallade art deco-stilen där elegant och välarbetad dekor slipades fram ur den svarta diabasen. Ett exempel är den över hemmansägaren Karl R. Larsson 1884-1928 (2:24).

Sten är det vanligaste materialet så som granit och diabas. Marmor är ovanligt men det finns exempel på äldre gravvårdar med detaljer av marmor såsom infälld textplatta (3:91). Det finns också ett fåtal gjutjärnskors kvar såsom det över Anna Johanna Håkansdotter 1819-1877 (3:70).

Unika gravvårdar

På Köinge kyrkogård finns några gravvårdar som är unika. Alla de ålderdomliga gravvårdarna i sten som är hantverksmässigt framställda, från tiden före 1880-tal, är unika. Den äldsta gravvården på Köinge kyrkogård, där datumet kan utläsas, är den över "saliga hustrun A B J D från Lunnagård född 1771 död 1810 Salige äro the som kallade äro till lamsens bröllop" (3:10B). Gravvården över löjtnanten J. E. Wirén 1785-1854 (3:84) är av hög ålder och den enda i sitt slag på kyrkogården; huggen i ett enda stycke och utförd i klassicistisk stil. I ett ensamt och iögonfallande läge nära kyrktornet finns en hög smal sten i en form som påminner om kyrktornet. Denna populära nygotiska form förekommer även på andra platser från sent 1800-tal såsom i gjutjärnsstatket. Den är rest över personer som avled flera år innan kyrkan byggdes; J. E. Nygren 1814-1885 Johanna B. Nygren 1817-1860 Anna C. Nygren 1838-1882. Det kan förstås även vara så att vården skapats i efterhand och avbildar kyrktornet. (1:2)

Det finns tre gravvårdar på Köinge kyrkogård i form av smalstenar med rundad ovsida i svart blankpolerad diabas med ett infällt vitt kors, vilket är ovanligt.

Unik är också gravvården över August Larsson 1860-1923. Själva stenen har en tidstypisk form men dekoren i form av en urtavla med ett inristat klockslag är unikt (3:204). Lik ett forntida monument har den lilla

En av många mycket gamla gravvårdar; här över "saliga hustrun A B J D från Lunnagård född 1771 död 1810 Salige äro the som kallade äro til lamsens bröllop....." (3:10B)

Unika gravvårdar över J. E. Nygren 1814-1885, Johanna B. Nygren 1817-1860, Anna C. Nygren 1838-1882, Anders Prag 1898-1988 Ulla Prag f. Drysén 1903-1995, Märta Drysen 1873-1944. På den liggande vårdén står "Minne....kyrkoherden Johan Nygren 1783-1860 Sörjd af en efterlevande kär Maka samt 4 barn". (1:2)

Gravvården över August Larsson 1860-1923 är unik med sin urtavla med ett ingraverat klockslag. (3:204)

Två av tre unika gravvårdar, här över Gunnar Henrik Johnsson 1892-1918 Ebba Vilhelmina Johnsson 1897-1918, Elin Vilhelmina 1897-1977 (1:20-21)

Monumental familjegrav som är unik i sin exklusiva uppbyggnad. (1:43)

Gravvården över Sabina, som lär ha drunknat, är unik med sin inramning av stenar lagda i ringar runt den lilla stenen. (3:250)

Den ålderdomliga gravvården över torparen Carl Johan Olsson 1803-1853 (1:36).

gravvården över Sabina 1837-1906 inramats av ringar av runda stenar. (3:250)

Det finns en stor familjegrav i kvarter 1 som upplevs som monumental, rest över Johan Alfred Markusson 1879-1920/ Hemmansägaren Nils Markusson 1841-1920 Augusta Josefina Markusson 1856-1918/ Markus Nilsson 1877-1909. En stor klassicistisk gravvård, den enda i sitt slag som flankeras av två höga smalstenar i diabas. Uppbyggnaden skapar en samhörighet för gravvårdarna även om stenramen tagits bort (1:43).

Inskriptioner

Inskriptionerna på gravvårdarna utgörs vanligtvis av namn, födelse- och dödsdatum. Ofta finns även gårdsnamn och någon typ av titel med. Vanligaste titlarna är som oftast de med lantbruksanknytning såsom lantbrukaren och hemmansägaren. En ålderdomlig gravvård som hör till de äldsta är rest över torparen Carl Johan Olsson 1803-1853 (1:36).

Det finns också en rad andra yrken som berättar om livet och verksamheter i bygden under äldre tider. Andra var hantverkare såsom smedmästare (1:58) (3:13) och skräddare (3:84). Det finns även yrken förknippade med kyrkan såsom kyrkoherden Johan Nygren 1783-1860 (1:2), organisten och folkskolläraren J. Johnsson 1857-1934 hans hustru Bothilda Johnsson 1855-1946 (1:19), f.d. kyrkvaktmästaren (3:189) och kyrkvaktaren (3:193). Intressant är också att det fanns andra församlingar som lämnat spår på kyrkogården såsom gravvården över missionären Artur Fransson 1907-1936 med

texten "Falkenbergs m.fl. Baptistförsamlingar reste stenen" (2:35).

En stor monumental stor vård i jugendstil är rest över källarmästaren Axel Reinhold Broberg 1874-1922 hans maka Kristina 1867-1954 (1:34). Militära titlar är kapten (1:54), löjtnanten J. E. Wirén 1785-1854 (3:84) och f.d. båtsman (3:202).

Några yrken som kommer under 1900-talet är instalatör Johan E. Wessman 1886-1963 (2:6) och metallarbetaren (2:8). Det finns även en fabrikör (3:240), tandläkare (1:18) och kommunalordförande (2:25-25).

Smedmästaren Karl J. Karlsson 1885-1973 Agnes Karlsson 1887-1962. (1:58)

Ståtlig sten i jugendstil över källarmästaren Axel Reinhold Broberg 1874-1922 och makan Kristina 1867-1954 (1:34)

Högt kors rest över organisten och folkskolläraren J. Johnsson 1857-1934 hans hustru Bothilda 1855-1946 (1:19)

Den klassicistiska gravvården över löjtnanten J. E. Wirén 1785-1854 (3:84) .

Lärarynna Elsa Johnson 1886-1950 är en av få kvinnor med yrkestitel. Hon vilar tillsammans med Ingeborg Frankmar f. Johnson 1883-1960 Sven Johnson 1895-1965 (1:18).

Tiden då järnvägen gick genom socknen speglas även på kyrkogården med titlar som stationsföreståndaren K. A. Fransson 1865-1941 (2:35) och f.d. Banvakten Per Albin Larsson 1864-1944 (2:54.)

Kvinnor nämns oftast som hustrun eller make men det finns ett fåtal kvinnliga yrkestitlar som lärarinnan Elsa Johnson 1886-1950 (1:18) och sjuksköterskan (2:25-26). Platsen i familjen kan också skrivas in på gravvården, vilket är vanligt när syskon begravs tillsammans. Ett exempel är gravvården över syskonen Bengtsson (3:188).

Det finns några exempel på längre inskriptioner såsom "Här hvilar saliga hustrun A B J D från Lunnagård född 1771 död 1810 (trol.) Salige äro the som kallade äro til lamsens bröllop xxx." (3:10B) och "Edra Gärningar talar bättre än denna vård" över Kommunalordförande Alfred Kristensson, hustrun Hanna och sjuksköterskan Ester. I samma familjegrav finns en liten gravvård i form av en uppslagen bok över Med. Lic. Henry Kristensson med hälsningen "Tack för din ömma moderkärlek." (2:25-26)

Den höga gravvården är rest över Kommunalordförande Alfred Kristensson 1868-1935, hustrun Hanna 1870-1963 och sjuksköterskan Ester 1894-1918 med inskriptionen "Edra Gärningar talar bättre än denna vård." I den stora familjegraven finns gravvården över Med. Lic. Henry Kristensson 1901-1941 med inskriptionen "Tack för din ömma moderkärlek."

Skador

Gravvårdarna är överlag i gott skick men det förekommer viss påväxt på gravvårdarna framför allt i skuggiga lägen, bl.a. de som står under den stora lönnen i kvarter 3 såsom gravvården över Lantbrukaren Bengt Christensson 1837-1895, hans maka Josefina 1840-1921 och sonen Gustav 1882-1963 (3:8). Flera av gravvårdarna och staket i järn är rostiga.

Några av de äldsta gravvårdarna är vittrade och påväxt vilket gör dem svåra att läsa. De som står samlade längs norra muren i kvarter 3 skymts delvis av syrenhäcken. Vid många familjegravar har stenramen tagits bort vilket gör gravarna mer svårlästa. Det vanligaste problemet är dock att många vårdar fått läggas ned på grund av att de stått instabilt och behöver bättre förankring.

Många vårdar fått läggas ned på grund av att de stått instabilt och behöver bättre förankring, som denna gravvård sammansatt av många delar. (3:179) Intill skymtar en av Köinges två gravar med smidesstaket, varav detta är angripet av rost. (3:180)

Gravvården över F.d. båtsmannen L. M. Walbäck är egentligen ovandelen av en stenram. När övriga ramdelar tagits bort förtas den estetiska helheten påtagligt.

Flera av de mycket gamla gravvårdarna som står samlade i den norra delen av kvarter 3 skymts av syrenhäcken. (3:126)

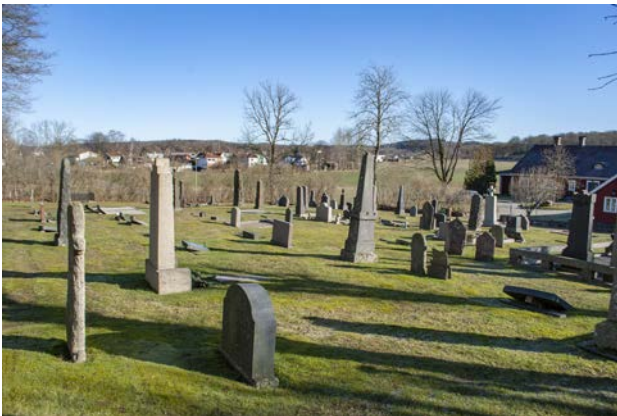

Gravvården över Lantbrukaren Bengt Christensson 1837-1895, hans maka Josefina 1840-1921 och sonen Gustav 1882-1963 är överväxt med lavar och alger. (3:8)

Köinge kyrkogård är lättöverskådlig och tydligt inramad.

Kvarter 3 har en ålderdomlig prägel med en stor mängd äldre höga gravvårdar i något oregelbundna rader.

Kvarter 4 och 5 väster om kyrkan är en modernistisk årsring.

SAMMANFATTANDE KARAKTERISTIK

Köinge kyrka och kyrkogård ligger på en höjd i den södra delen av Köinge samhälle. Kyrkan ligger som ett landmärke i det böljande jordbrukslandskapet vid Hög-vadsån och har också monumentalitet och symmetri som viktigt karaktärsdrag. Kyrkogården har en öppen och lättöverskådlig karaktär med en tydlig inramning av vällagda stenmurar och växtlighet, trots att det bara finns en trädkrans mot väster. Rader av ekar på utsidan av muren liksom syrénhäckar har en inramande funktion. En enorm lönn och en ek i den nordvästra delen bidrar till lummigheten. En gång kantad av en allé av hamlade lindar är ett annat viktigt grönt inslag som ger kyrkogården en ordnad symmetri.

Kyrkogården ligger till stor del på kyrkans östslutning med stora öppna kvarter med gravvårdar i nord-sydliga rader. Kvarter 1 och 2 är en årsring från främst 1920-1970-tal, med höga exklusiva vårdar närmast mittgången och yngre, lägre och enhetliga vårdar i söder. Kvarter tre har den mest ålderdomliga karaktären med en skog av höga äldre gravvårdar, kors och en del ramgravar i något oregelbundna rader. Längs den norra muren har de äldsta gravarna samlats ihop och placerats i en grupp. Kvarter 4 och 5 ligger väster om kyrkan och utgör en modernistisk årsring från 1970-talet med enhetliga låga stenar i ordnade rader. Kvarter 6 är det minsta och yngsta kvarteret och upplevs som en del av kvarter 1.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING OCH BEVARANDEFÖRSLAG

Lagstiftning

Kyrkogårdens huvudman, Falkenbergs pastorat, är ansvarig för att vårda och underhålla kyrkogårdens kulturhistoriska värden enligt lagstiftningen. Begravningslagen ger dock de enskilda gravrättsinnehavaren långtgående rättigheter över gravanordningens utformning. I kulturminneslagens första kapitels inledande bestämmelser framhålls det dock att det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö och ansvaret vilar på oss alla.

Nedan följer en sammanfattning av de lagar och förordningar som berör värden av våra begravningsplatser och dess kulturhistoriska värden samt kommentarer till lagstiftningen.

Kulturmiljölagen (SFS 1988:950)

Kulturmiljölagen innehåller generella bevaranderegler för kyrkor, kyrkotomter, kyrkogårdar och begravningsplatser uppförda och tillkomna före 1940, liksom kyrkliga inventarier och fornminnen.

På en äldre kyrkogård är det sannolikt att det finns fornlämningar, t. ex. rester av äldre byggnader, murar och gravar, vilka kan beröras vid markarbeten, både ute på kyrkogården och inne under kyrkgolvet. Samråd skall därför alltid ske med länsstyrelsen när det gäller arbetsföretag på äldre kyrkogårdar. (*KML, 2 kapitlet, 1 §, 10 §*)

Kyrkogårdar och begravningsplatser anlagda före 1940 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd av länsstyrelsen. De skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas. Sedvanliga underhållsarbeten eller brådskande reparationsåtgärder får utföras utan tillstånd, men skall utföras med material och metoder som är lämpliga med hänsyn till byggnadens eller anläggningens kulturhistoriska värde. (*KML, 4 kap, 2, 3, 5, 11, 13 §§*) Upprepad borttagning av enskilda gravvårdar, växtlighet och förändringar av ytmaterial på en gravplats eller gångstråk samt elektrisk belysning kan också innebära en påtaglig förändring som kräver tillstånd.

Begravningslagen (SFS 1990:1144)

I Begravningslagen finns bland annat regler för förvaltning av begravningsplatser, gravrättsinnehavare och vad

Även gröna inslag är viktiga för att skapa rumslighet och karaktär, som dessa buskar som bildar en grön ridå mellan kvarter 4 och ekonomibygnaden.

som gäller för gravvårdar som av kulturhistoriska skäl bör bevaras för framtiden. Gravrättsinnehavaren har rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren kan begränsa gravrättsinnehavarens bestämmanderätt för att tillgodose god gravkultur. Det innebär exempelvis att på den del av kyrkogården som bedöms som kulturhistoriskt värdefull, kan upplåtaren ha föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till helhetsmiljön. När en gravanordning har blivit uppsagd, får den inte föras bort utan upplåtarens medgivande. Om en gravanordning tillfallit upplåtaren och är av kulturhistoriskt värde skall den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig plats. (Begravningslagen, 7 kap, 26–28, 37)

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Utöver ansökan om tillstånd hos länsstyrelsen kan det även krävas bygglov från kommunens byggnadsnämnd för åtgärder på kyrkotomter och begravningsplatser enligt plan- och bygglagen. Även denna lag hanterar kulturhistoriska värden. En kyrkogård eller begravningsplats som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas och ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras. (PBL kap 8:13-18)

Miljöbalken (SFS 1998:808)

Alléer och därmed även trädkransar runt kyrkogårdar skyddas genom biotopskyddet i förordning om skydd enligt Miljöbalken och förordning om områdesskydd enligt miljöbalken, 7 kapitlet. Länsstyrelsen ansvarar för att biotopskyddet följs och kan ge dispens om det finns förutsättningar.

Bevarandeförslag

Generella riktlinjer för Köinge kyrkogård

- Kvarterens planform skall bevaras och som en följd av detta även gångsystemet.
- De gångar som finns idag bör bevaras.
- Gångarna bör ha ett slitagelager av grus.
- Gångar som lagts igen med gräs kan med fördel återskapas och beläggas med grus. Uppmättningsritning från 1965 av Axel Ericsson bör ligga som utgångspunkt för framtida planering.
- Omgärdning i form kallmurade stenmurar och

terrassmurar av natursten skall bevaras. Råd för hur en stenmur kan vårdas och underhållas finns i skriften Kyrkogårdsmuren – kultur och konstruktion, av Catharina Svala, utgiven av SLU Movium, Stad & Land, 2010.

- Kyrkogårdens samtliga entréer med smidesgrindar skall bevaras och underhållas med traditionella metoder och material.
- Omgärdning av trädkrans bör bevaras. En trädplan bör tas fram för hur trädkransen ska underhållas och förnyas.
- Omgärdning av häckar längs den norra sidan bör bevaras.
- Alléerna och trädraderna med hamlade träd längs gångarna från landsvägen i öster upp mot kyrkan bör bevaras.
- Andra mer moderna och funktionella inslag på kyrkogården så som soffor, belysning, papperskorgar och serviceplatser bör hålla hög kvalitet beträffande material och utformning, men vara neutrala och inte stjåla för stor uppmärksamhet från de gamla kulturhistoriska miljöerna.

Värdefulla karaktärsmiljöer

Värdefulla karaktärsmiljöer utgörs av sammanhållna områden, hela kvarter eller del av kvarter som har en enhetlig karaktär. Kriterier är att områdets karaktär:

- har betydelse för kulturmiljön på hela begravningsplatsen.
- visar på en speciell årsring i kyrkogårdens historia.
- har ett skönhetsvärde och som ingår i arkitektoniskt uppbyggd kyrkogårdsdel av planerad karaktär
- är representativa för sin tid, men först och främst områden från epoker fram till mitten av 1900-talet

Gravrättsinnehavare har rätt att bestämma gravanordningens utformning och utsmyckning, men upplåtaren har genom Begravningslagen en möjlighet att sätta upp föreskrifter rörande nya gravanordningars utformning för dess anpassning till en helhetsmiljö. För dessa värdefulla områden kan man formulera värden, karaktärsdrag och riktlinjer för hur dessa ska kunna bevaras, som skrivs in i gravbestämmelserna. Gravbestämmelserna tas med i det avtal som skrivs mellan upplåtaren, församlingen, och gravrättsinnehavaren. Dessa bestämmelser bör vara generella och gälla hela kvarteret/kvartersdelen. Bestämmelserna bör vara tydliga, vad man får göra och vad man inte får göra.

Riktlinjer för värdefull karaktärsmiljö

Gravar från 1920-60-talet i kvarter 1 och 2

En stor del av kvarter 1 och 2 utgör en relativt enhetlig årsring 1920-60-talen. Det finns även inslag av yngre gravar vilka dock är anpassade till områdets karaktär. Miljön karakteriseras av raka rader i nordsydlig riktning med låga stående gravvårdar i sten, alla vända mot öster. Här finns även några högre stenkors av en typ som var vanlig på 1920-40-talen. Storlek och höjd är ungefär de samma men dekoren på stenarna är typiska för sin tid. Många av gravvårdarna från 1930-40-talen är i diabas med framslipad dekor i art deco med symboler som stjärnor, lampor, kolonner och draperingar. Även ljusare grå eller röd granit förekommer. De flesta av dessa gravar har en gång ramats in av stenramar, vilka idag är borttagna. Dock finns en del planteringsramar i sten kvar. Någon har en påkostad utformning med tillhörande sidostenar.

Riktlinjer:

- Alla befintliga gravvårdar från tiden före 1960 bevaras, men kan återupplåtas.
- Nedlagda gravstenar bör återplaceras stående.
- Dekor på gravvårdarna bör bevaras vid återanvändning.
- Alla kvarvarande planteringsramar i sten bevaras.
- Nya stenramar kan med fördel placeras framför gravvårdarna.
- Nya vårdar och gravar kan placeras på tomma platser. Urngravar kan tillåtas men bör då ha en storlek som en kistgrav.
- Gravvårdar placeras i raka rader vända mot öster.
- Nya gravvårdar bör vara anpassade i höjd och bredd till övriga gravvårdar i miljön.

Höjd och bredd på gravvårdarna är överlag lika, men idag är många gravvårdar nedlagda vilket förtar något av den enhetliga karaktären.

Avgränsning för värdefull karaktärsmiljö i kvarter 1 och 2.

I miljön finns många fina exempel på gravvårdar i svart diabas med riklig framslipad dekor, typisk för 1920-40-talen.

Ståtlig gravvård över F. Hemmansägaren Johan Gustaf Svensson 1852-1929 och hustrun Hulda Cristina 1862-1921. (3:234)

Värderade Gravvårdar

Urvalet och kriterier för kulturhistorisk värdering av gravvårdar har sin utgångspunkt i de kriterier som Centrala Gravvårdskommittén, CGK, presenterat i skriften *Handbok för kulturhistorisk inventering* från 2007. Även erfarenheter från tidigare utförda värderingar på kyrkogårdar runt om i Halland ligger till grund för urval och värdering. I denna kulturhistoriska dokumentation har bara klass 1-gravar/Kulturgravar pekats ut. På Köinge kyrkogård har ca 120 vårdar, se bilaga 1 och 2, pekats ut som mycket värdefulla/klass 1 enligt någon eller flera av följande kriterier:

- Alla gravvårdar tillkomna före mitten av 1800-talet (nationell riktlinje) eftersom de är hantverksprodukter från tiden före den industriella revolutionen. På Köinge kyrkogård finns relativt få gravvårdar kvar från 1800-talet och ytterst få av dessa är äldre än 1850-talet, varför gränsen har satts till en senare tidpunkt kring sekelskiftet 1900.

- Vårdar med hantverksmässigt utförande. Även vårdar från mitten av 1800-talet till funktionalismens genombrott ca 1930, är tillverkade i en hantverksliknande tradition.
- Alla kors, kedjor och staket av gjutjärn då de är en försvinnande liten rest av unik konstruktionsperiod.
- Gravstaket och gravvårdar i smidesjärn.
- Gravplatser med ovanliga inramningar såsom klippta häckar och stenstaket. På många landsortskyrkogårdar har ett stort antal mer vanliga stenramar tagits bort, varför de som finns kvar bör bevaras.
- Äldre vårdar tillverkade av trä, ovanliga material eller av ett lokalt material, t.ex. lokalt bruten granit.
- Vårdar med ovanligt eller särskilt konstnärligt utförande. De kan vara ovanliga för den enskilda kyrkogården, regionalt eller nationellt.
- Vårdar med ett konstnärligt helhetsutförande där vård och inramning är utformade som en enhet. Här kan även det gröna kulturarvet i form av perenner och mindre träd vara samtida med gravplatserna och bör bevaras samt vid behov ersättas lika befintligt.
- Vårdar utformade efter en viss tids stilideal, och därmed representativa och illustrerande en årsring på kyrkogården.
- Vårdar med ovanliga inskriptioner utöver de vanliga; namn, datum, gårds- eller ortsnamn och psalmverser.
- Vårdar resta över en person med lokalt och/eller personhistoriskt värde.
- Vårdar av socialhistoriskt intresse; exempelvis ovanliga eller typiska titlar och yrken och som därmed vittnar om olika sociala skikt i samhälle. De kan vara resta över kvinnor och/eller barn vilket var relativt ovanligt innan 1930-talet.
- Vårdar med ovanliga inskriptioner utöver de vanliga; namn, datum, gårds- eller ortsnamn och psalmverser.
- Vårdar resta över en person med lokalt och/eller personhistoriskt värde.
- Vårdar av socialhistoriskt intresse; exempelvis ovanliga eller typiska titlar och yrken och som därmed vittnar om olika sociala skikt i samhälle. De kan vara resta över kvinnor och/eller barn vilket var relativt ovanligt innan 1930-talet.

Riktlinjer för kulturgravar (f.d. klass 1)

Cirka 120 gravvårdar på Köinge kyrkogård har bedömts som kulturgravar, se bilaga 1 och 2.

- När gravrätten för en kulturgrav tillfallit gravrättsupplåtaren ska följande riktlinjer följas:
- Kulturgravar ska bevaras och vårdas på plats. De får inte återupplåtas eller återanvändas.
- Även alla tillhörande omgärdningar som gjutjärns-, smidesjärns- och stenramar skall bevaras och vårdas och underhållas med traditionella metoder.
- Skadade vårdar ska lagas. Företrädesvis anlitas konservator för att upprätta program för att åtgärda skadade äldre gravanordningar.
- En plan för att stabilisera och återmontera nedlagda/instabila kulturgravar bör upprättas.
- Alternativ kan undersökas för att anordna vårdar i liggande ställning.
- Alla stenramar ska bevaras och vårdas och underhållas med traditionella metoder.
- Vid vård och underhåll av samtliga gravvårdar ska material och teknik anpassas till gravens befintliga utformning och material.
- Om man på något sätt vill ändra eller flytta en kulturgrav ska tillstånd sökas från länsstyrelsen.
- Gravvårdarna som står uppradade längs den norra muren i kvarter 3 är kulturgravar och skall bevaras och vårdas men får inte återupplåtas. De kan flyttas då de redan är flyttade, men bör få en värdig placering.

Riktlinjer för alla gravvårdar

- Om det är möjligt bör det strävas efter att bevara och återupplåta även de gravvårdar som inte är kulturgravar. Detta gäller framför allt äldre stenar från tiden före 1920. De kan eventuellt flyttas, men gärna inom det befintliga kvarteret för att

ännu visa kvarterets eller kyrkogårdens årsring och historia.

- Det är bättre att lägga ned en sten, på ett ordnat och prydligt sätt än att ta bort den och förstöra den.
- Om skäl för bevarande saknas kan dock gravvårdarna bortföras. Gränsen för vad som betraktas som kulturhistoriskt värdefullt flyttas ständigt framåt och inom ett tiotal år kan 1950–60-talens gravvårdar betraktas som spår av äldre tiders gravvårdskultur som hotas av utplåning. Det är därför önskvärt att man så långt det är möjligt bevarar alla gravvårdar på sin ursprungliga plats.
- Vid omarbetning av befintlig gravvård bör man ta särskild hänsyn till dess utformning vad gäller omgärdning, detaljer och dekor. Stenens inskription bör om möjligt bevaras t.ex. genom att stenen vänds eller att inskriptionen täcks med metallplatta med ny inskription.
- Vid förflyttning och omarbetning av en vård rekommenderas dokumentation genom fotografering. Genom fotona ska framgå stenens helhetsutseende, detaljer och text, samt vårdens placering på kyrkogården. Fotona bör sedan arkiveras då detta är av stort värde för den fortsatta samhällsforskningen och för enskilda släktforskare.
- När en befintlig gravplats ska kompletteras med nya vårdar som t.ex. placeras i en stenram, bör den nya vården anpassas till den äldre vården genom liknande material, bearbetningssätt, typsnitt och formspråk.
- Nya gravvårdar kan tillåtas i alla kvarter.
- Större sammanhängande områden med likartade gravvårdar bör undvikas i kvarter 3.
- Alla befintliga stenramar bör bevaras. Hör de till en vård som inte är kulturgravar kan de återanvändas.
- Nya stenramar kan tillåtas i kvarter 1, 2 och 3.

I de norra delarna av kvarter 1 finns många höga äldre gravvårdar.

KÄLLOR

Tryckta källor och litteratur

Johnsson, Elsa, Hembygdsminnen från Okome, Köinge, Svarträ, 1951

Rosengren, Ingemar, Folket i Köinge kyrkby, 2002

Kulturmiljöprogram för Falkenbergs kommun, utgiven av Falkenbergs kommun, 2013

Rogberg, Mats, Hembygd Halland, Flygfotografier och vykort från 1930-talet, 2009

Arkiv

Digitalt museum, foton från Hallands konstmuseums och Hallands kulturhistoriska samlingar

Falkenbergs pastorat, gamla och nya uppmätningar av kyrkogården

Kulturmiljö Halland, Hallands läns museer

Lantmäteriets Historiska kartor, <https://historiskakartor.lantmateriet.se/>

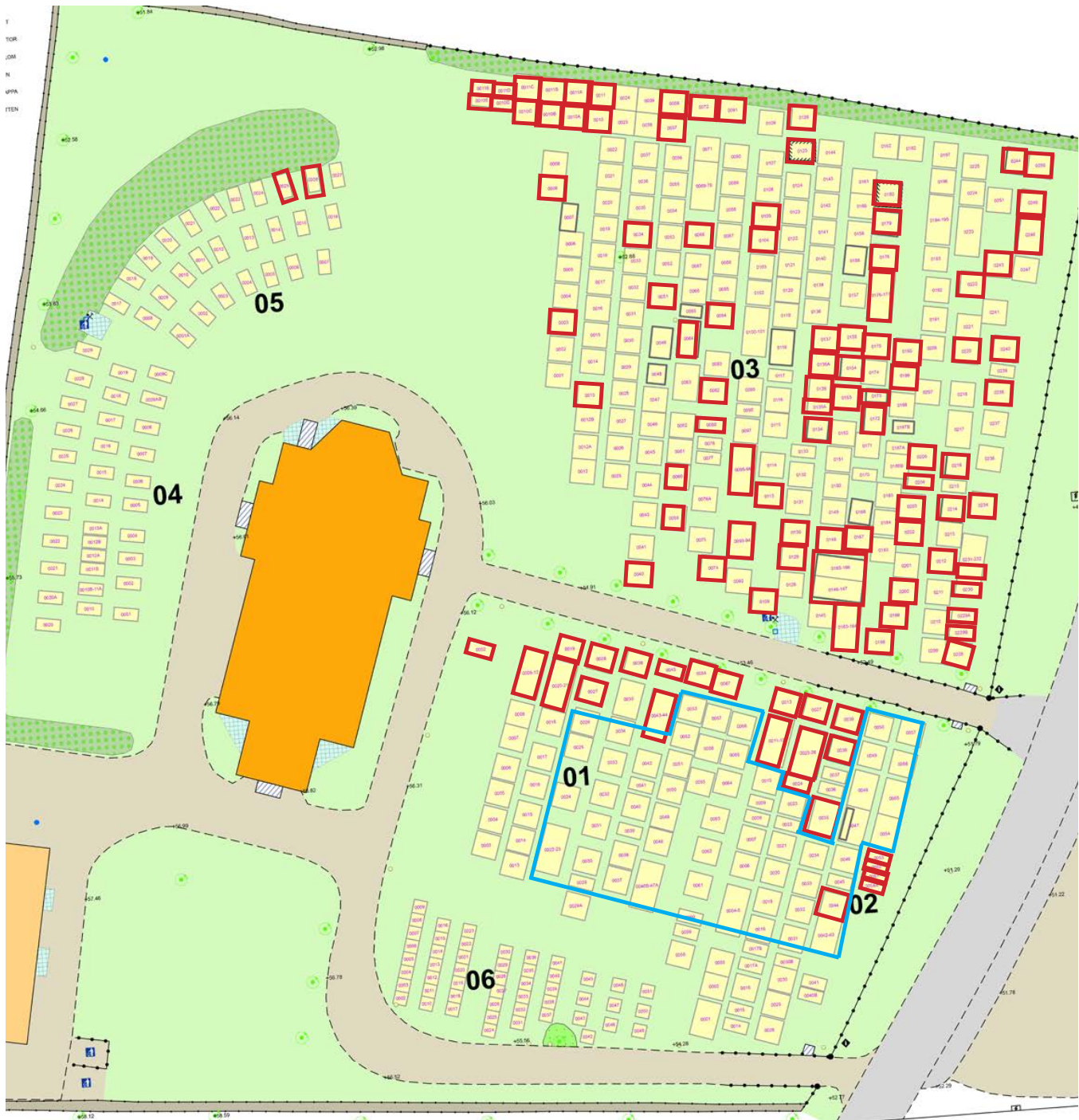
Riksantikvarieämbetets fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Riksantikvarieämbetets Kulturmiljöbild, <https://kmb.raa.se/>

Informeranter

Gunnel Karlsson, Okome-Köinge-Svarträ hembygdsförening, Jennifer Yngstrand, vaktmästare på Köinge kyrkogård,
Hjördis Abrahamsson och Inga-Lill Nilsson 2020-09-10

BILAGA 1. KULTURGRAVAR OCH VÄRDEFULLT KARAKTÄRSOMRÅDE - KARTA

BILAGA 2. KULTURGRAVAR - TABELL

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
1	2		J. E. Nygren 1814-1885 Johanna B. Nygren 1817-1860 Anna C. Nygren 1838-1882, Anders Prag 1898-1988 Ulla Prag f. Drysen 1903-1995, Märta Drysen 1873-1944 Liggande värden: Minne...kyrkoherden Johan Nygren 1783-1860 Sörjd af en efterlevande kär Maka samt 4 barn	Unik vård, en formad som kyrkornet och en ålderdomlig liggande häll, hög ålder, miljöskapande, lokalhistoriskt värde med viktiga personer	Gott skick, liggande värden något svärtydd	
1	9-12		Josef A. Hilding 1841-1920 Matilda Augusta Hilding 1848-1901 Oscar J. E. Hilding 1881-1950	Hög smalsten, miljöskapande, lokalhistoriskt värde över gästgärdare i Köinge	Gott skick	
1	18		Tandläkaren Hjalmar Johnsson-Axethorn 1885-1954/Lärarinnan Elsa Johnsson 1886-1950 Ingeborg Frankmar f. Johnsson 1883-1960 Sven Johnsson 1895-1965	Exempel på två liggande värden från 1950-talet, intressanta yrkestitlar, tandläkaren startade fond för Köingebor - lokalhistoriskt värde (fotot visar den södra stenen)	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
1	19		Organisten och folkskolläraren J. Johnsson 1857-1934 hans hustru Bothilda Johnsson 1855-1946	Högt miljöskapande kors, tidstypiskt, lokalhistoriskt viktig person, intressant yrkestitel	Gott skick	
1	20-21		Gunnar Henrik Johnsson 1892-1918 Ebba Vilhelmina Johnsson 1897-1918, Elin Vilhelmina 1897-1977	Två lika ovanliga värden, ovanlig dekor med infällt vitt marmorkors i svart diabas, miljöskapande, lokalhistoriskt värde	Gott skick	
1	26		Hemmansägaren Edvard Olsson 1854-1922 hustrun Albertina Olsson 1853-1919	Tidstypisk hög smalsten från 1920-talet, fin dekor, miljöskapande	Gott skick	
1	27		Hemmansägaren Anders Johan Bertilsson 1839-1923 Hustrun Amalia Bertilsson 1855-1919	Sent exempel på denna typ av hög smalsten, fin dekor, miljöskapande	Viss påväxt	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
1	28		Karl A Svensson 18xx-1909 hustrun Neta Beata 1838-1913/ minne åt Albert Svensson 1866-1905	Två höga smalstenar på samma grav, relativt sena exempel på denna typ av hög smalsten, fin dekor, miljöskapande	Viss påväxt, något svärlästa	
1	34		Källarmästaren Axel Reinhold Broberg 1874-1922 hans maka Kristina 1867-1954	Hög gravvård i jugendstil, hantverksmässigt och konstnärligt utförd, miljöskapande, lokalhistoriskt intressant person och titel	Gott skick	
1	36		Här hvilar torparen Carl Johan Olsson 1803-1853	Ålderdomlig stenvård, en av de äldre på kyrkogården i i kvarteret, unik, socialhistoriskt intressant titel	Gott skick	
1	43-44		Johan Alfred Markusson 1879-1920/ Hemmansägaren Nils Markusson 1841-1920 Augusta Josefina Markusson 1856-1918/ Markus Nilsson 1877-1909	Ståtlig familjegrav med tre vårdar, den mittersta unik påkostad och exklusiv, de flankerande mer traditionella, miljöskapande	Gott skick men de östra instabil	Stabilisera

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
1	45		Inger Andersdotter xxxx-1868 Markus Nilsson xxxx-1875	Ålderdomligt och hantverksmässigt utförd gravvård, hög ålder, miljöskapande	Påväxt, svärläst	
1	54		Kapten Tengmans familjegrav	Lokalhistoriskt värde, intressant yrkestitel (Kapten Jakob Rudolf Tengman 1825-1906 mfl), exempel på liten, enkel gravvård från tiden runt 1900	Viss påväxt	
1	58		Smedmästaren Karl J. Karlsson 1885-1973 Agnes Karlsson 1887-1962	Intressant yrkestitel, lokalhistoriskt värde, tidstypisk gravvård från efterkrigstid, miljöskapande i område med många liknande vårdar, årsring	Gott skick	
1	67		Hemmansägaren Karl Johan Svensson 1852-1888 hans maka Sofia Beata Svensson 1855-1921	Ovanlig form av högt kors, Sannolikt från 1920-talet, miljöskapande	Påväxt, svärläst	Rengör på sikt
2	11-12		Hemmansägaren August Carlsson 1868-1950 hustru Alma 1879-1965/ Carl Evert Carlsson 1901-1925	Två ståtliga påkostade gravvårdar i jugendstil, miljöskapande	Gott skick	

BILAGA 2

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
2	13		Hemmansägaren Christian Hansson 1830-1904 Anna Johanna Hansson 1834-1874 Johanna Karolina Hansson 1835-1920	stätlig gravvård i jugendstil, miljöskapande	Påväxt, svårläst	
2	24		Hemmansägaren Karl R. Larsson 1884-1928	Sent exempel på denna typ av hög smalsten, fin dekor, miljöskapande	Gott skick	
2	25-26		Kommunalordförande Alfred Kristensson 1868-1935 hustrun Hanna 1870-1963 Sjuksköterskan Ester 1894-1918 Edra Gärningar talar bättre än denna vård./ <i>Boken</i> . Med. Lic. Henry Kristensson 1901-1941 Tack för din ömma moderkärlek.	Hög smalsten med stor ram, liggande vård i form av uppslagen bok - tidstypisk väl utförd, ovanlig liggande vård, miljöskapande, viktiga personer i socknen - lokalhistoriskt värde. Intressanta inskriptioner	Gott skick	
2	27		Lantbrukaren Anders Kristensson 1865-1916 hustrun Augusta Sofia 1870-1919 Gustaf Henry 1908-1952	Stor batuasten, miljöskapande	Nedlagd	Återställ

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
2	35		Stationsföreståndaren K. A. Fransson 1865-1941 hustrun Albertina 1872-1962/ Ragnar 1912-1913/ Missionären Artur Fransson 1907-1936 Falkenbergs m.fl. Baptistförsamlingar reste stenen	Tre liggande vårdar tidstypiska, en liten enkel barngrav, intressanta yrekstitlar	Troligen nedlagda	Kan fortsätta vara nedlagda
2	38		C. A. Lärck 1851-1935 Neta Christian Lärck 18xx-1922	Fin stenram med stenklot i hörnen, miljöskapande	stenen nedlagd	återställ stenen
2	39		Hemmansägaren J. B. Lärck 1855-1924 hustrun Beata Lovisa 1854-1929	Stor hög bautasten med trädmotiv, tidstypisk jugend, miljöskapande, fint hantverk	Gott skick	
2	44		F.d. Banvakten Per Albin Larsson 1864-1944 hustrun Anna Potentia 1863-1945	Tidstypisk gravvård från 1940-talet, intressant yrekstitel	Nedlagd	Återställ
2	51		Vår dotter 1966	Liten barngrav i rad med flera barngravar, socialhistoriskt intressant	Gott skick, något nedsjunket i gräset	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
2	52		--	Liten barngrav med vitt marmorkors med liten stenram, i rad med flera barngravar, socialhistoriskt intressant	Gott skick	
2	53		Bertil 1953-1957	Liten barngrav i rad med flera barngravar, socialhistoriskt intressant	Viss påväxt	
2	54A		Vår lille Christos John Dongas 1976	Liten barngrav med vitt marmorkors, i rad med flera barngravar, socialhistoriskt intressant	Gott skick	
3	3		Anders J. Svensson 1826-1891 hustrun Petronella 1823-1905 dottern Johanna 1871-1934	Högrest smalsten av hög ålder; 1890-tal, miljösikapande	riklig påväxt	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	8		Lantbrukaren Bengt Christensson 1837-1895 hans maka Josefina 1840-1921 Sonen Gustav 1882-1963	Högrest smalsten av hög ålder; 1890-tal, miljösikapande	riklig påväxt	rengör
3	10		xxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	10 A		Här hvilar saliga hustrun A B J D från Lunnagård född 1771 död 1810 (trol.) Salige äro the som kallade äro till lamsens bröllop xxxxxx.	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	10 B		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg

BILAGA 2

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	10 C		xxxxx Anna Larsdotter 1797-1879 xxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	10 D		xxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg, lyft upp stenen så att en hamnar i marknivå
3	10 E		xxxxx GPD xxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg, lyft upp stenen så att en hamnar i marknivå
3	11		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	11A		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder, står nästan inne i en syrenbuske	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg, klipp ned syrenen
3	11B		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst, lutar påtagligt	rengör, ev fyll i text med färg, räta upp
3	11C		xxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst, lutar påtagligt	rengör, ev fyll i text med färg, räta upp
3	11D		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg, lyft upp stenen så att en hamnar i marknivå

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	11E		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg, lyft upp stenen så att en hamnar i marknivå
3	13		Smedmästaren Thorsten Hegård 1911-1968 Maken Gerda 1907-1977	Lokalhistoriskt värde, intressant titel, tidstypisk gravvård från efterkrigstid, miljöskapande i område med flera liknande gravvårdar	Gott skick	
3	23		Johannes Christiansson från Yttregård började vandringen och nådens år 17591819	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	24		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst. lutar påtagligt	rengör, ev fyll i text med färg, räta upp
3	34		Karl Andersson 1869-1945 Lars Persson 1901-1948	Lokalhistoriskt värde, något ovanlig dekor på en annars tidstypisk gravvård, miljöskapande i område med flera liknande gravvårdar	Nedlagd	Återställ stående

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	38		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	39		xxxx 1762-1825xxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	40		Hemmansägare Johan R. Andersson 1832-1923 hustrurna Annette 1845-1875 Inger Kristina 1834-1908	Högrest smalsten troligen från tidigt 1900-tal, miljöskapande	riklig påväxt	rengör
3	51		Lantbrukaren K. J. Bengtsson 1854-1904	Exempel på mindre gravvård från 1920-talet	påväxt	rengör

BILAGA 2

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	57		Robert Karlsson 1884-1916	Hög gravvård i form av trädstam, ovanligt i Köinge men typisk för det sena 1800-talet, troligen hög ålder, miljöskapande	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	58		xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt utförd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	59		Här hwilar Pehr Nilsson 1774-1847 xxxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	60		Minne över lantbrukaren Johan Albert Bengtsson 1863-1904 hustrun Charlotta f. Svensson 1865-1943	Högrest smalsten troligen från tidigt 1900-tal, miljöskapande	gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	64		L. A. Andersson 1837-1929 hustrun J. C. Andersson 1834-1906 Hanna 1879-1934	En av få gravvårdar i jugendstil med bevarad ram med stenklöt i hörnen, tidstypisk, miljöskapande	gott skick	
3	68		Lantbrukaren Bengt A. Karlsson 1849-1919 hustrun Albertina 1849-1916	Högrest smalsten troligen från 1910-tal, miljöskapande	påväxt	rengör
3	70		Anna Johanna Håkansdotter 1819-1877	Ett av få bevarade gjutjärnskors på Köinge kyrkogård, alla gravvårdar av järn ska bevaras, hög ålder - en av få från 1870-tal	rost	rengör, rostskyddsbe-handla, måla med svart linoljefärg
3	72		Här hwilar stofet xxx J. M. Liberg född 1865 död 1872 (trol)	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	74		Här hvilar stoftet af B. Bortesson xxxx-död 1834	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	relativt gott skick men något svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	80		Lantbrukaren Karl Aug. Andersson 1853-1938 Hustrun Albertina Andersson 1889-1926	Smalsten med fint arbetad dekor, sent exempel på denna typ av vård och dekor, välbevarad, miljöskapande	Gott skick	
3	82		Severina Larsson 1858-1915	Tidstypisk hög smalsten i ljusröd granit, 1910-tal, äldre kvinnograv, miljöskapande	påväxt	rengör
3	84		Skräddarn C. J. Nilssons familjegrav	Lokalhistoriskt värde, intressant yrkestitel, tidstypisk	påväxt, något svårläst	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	91	 		Gravvårdstyp vanlig på 1880-90-talen med nygotiks form, infälld marmorplatta som saknas här, Thorvaldsens medaljong i biskvipsorslin. Gjutjärnskors - troligen hög ålder, en av få kvarvarande i Köinge - alla gjutjärnsvårdar ska bevaras.	Textplatta saknas. Korset rostigt och påväxt.	Korset rengörs, rostskyddsbehandlas och målas med svart linoljefärg.
3	93-94		Lantbrukaren Sven Joh. Svensson 1838-1915 Hans maka Neta Severeina 1849-1939 Lantbr. Sven Svensson 1798-1890 hans maka Sussanna Svensson 1810-1882	Hög smalsten i ovanligt form med tidstypisk art-deco dekor, 1910-tal, miljöskapande	Gott skick	
3	95-96		Anders Håkansson 18xx-1901 Hustrun Anna Beata 183x-1909 Sonen Harald B. Andersson 1859-1888 Hustrun Johanna Katarina 1855-1905 sonsonen Heribert Haraldsson 1886-1910 Hustrun Alma 1884-1980	Hög smalsten i något ovanlig form, från tidigt 1900-tal, miljöskapande	viss påväxt, bitvis svårläst	rengör på sikt

BILAGA 2

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	104		xxxx 1770 xxxxx 85 årxxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	105		xxxx ACAD 1780 xxxxx 1837/xxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	109		Löjtnanten J. E. Wirén 1785-1854	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, En av de äldre på Köinge kyrkogård, miljöskapande	påväxt, svårläst, sprucken	rengör, ev fyll i text med färg, åtgärdas ev av konservator
3	113		F.d. Kyrkvaktmäst. Carl Ahlqvist 1859-1947 Adolf Ahlqvist 1916-1963	fint dekorerad tidstypisk vård från 1940-talet, krönande kopparkors bevarat, intressant yrkestitel med lokalhistoriskt värde	nedlagd	återställ stående

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	125		Till minne av hemmansägaren Sven Jönsson 1812-1882 och hans kära maka Anna Beata Andersdotter 1815-1880	hög smalsten, en av de äldre på kyrkogården från 1880-tal, miljöskapande enda graven med bevarat gjutjärnsstaket på Köinge kyrkogård, alal inhägnader av järn ska bevaras	Gott skick	
3	126		xxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst, nästan skymd av syrenbuske	rengör, ev fyll i text med färg, klipp ned syrenhäcken alt. flytta stenarna längre bort från häcken
3	129		xxxx	Två ålderdomliga hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svårläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	130		Hemmansegaren Johs Andersson 1818-1861 hustrun Joh. B. Olsson 1826-1896	Hög obelisk, en av få, miljöskapande, hög ålder en av få från 1860-talet	gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	134		N.J. Jönsson 1855-1930 hustrun Anna Johanna 1847-1930	Tidstypisk enkel sten från 1930-talet med bevarad stenram, en av få på kyrkogården, miljöskapande	gott skick	
3	135A		Johan Aug. Andersson 1866-1926	Tidstypisk hög smalsten från 1920-talet, miljöskapande, lokalhistoriskt värde	nedlagd	återställ stående
3	136		Axel Carlsson 1898-1916	Enkel liten barngrav från 1910-tal, socialhistoriskt värde	Gott skick	
3	136A		Ingeborg 1900-1910	Enkel liten barngrav från 1910-tal, socialhistoriskt värde	Gott skick	
3	136 A		Algot 1908-1925	Enkel liten barngrav från 1910-tal, socialhistoriskt värde	Påväxt	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	137		Lantbrukaren Bengt Svensson 18x5-1916 hans maka Anna Kristina Gunnarsdotter 183x-1903	Hög smalsten krönt av kors, miljöskapande, från tidigt 1900-tal	påväxt, svärläst	rengör
3	146-147/165-166		<i>Högra:</i> Hemmansägaren Martin Harald Johansson 1858-1911 Hustru Ida Matilda 1867-1947 <i>Vänstra:</i> Hemmansägaren J. A. Håkansson 1818-1891 och hans maka Anna Johanna 1821-1908	Stor familjegrav med två höga smalstenar, en av få gravar med inhägnad - den enda med stenstaket på Köinge kyrkogård, relativt gammal från 1890-talet	Gott skick	
3	148		xxxx	Två älderdomliga hantverksmässigt framställd, troligen mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	153		Karl Petter Larsson 1838-1916 Hustrun Anna Johanna 1841-1916	Exempel på mindre vård från 1910-talet, tidstypisk, lokalhistoriskt värde	Viss påväxt	
3	154		Lantbrukaren Olander Svenson 1871-1909 hustrun Dina 1878-1911	En av få gravar med bevarad stenram, ovanlig form på Köinge kyrkogård där gravvården är en del av ramen, tidstypisk	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	156		Hilda Svensson 1867-1902 Sonen Alfred 1897-1906	Exempel på liten enkel gravvård över mor och son, socialhistoriskt värde	Gott skick	
3	163-164		Emanuel Peterssons familjegrav. <i>Vänster kors:</i> Alma Theresia Johansson 1865-1874 <i>Höger kors:</i> Hemmansägaren Petter Johansson 1850-1878	Hög bautasten troligen tidigt 1900-tal, miljöskapande, alla gjutjärnskors är kulturgravar, dessa hör till några av de äldre på kyrkogården från 1870-talet.	Kors rostiga	Rengör, rostskyddsbe-handla, måla med svart linoljefärg
3	167		Nils Johansson 1793-1851 xxxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, mycket hög ålder - en av de äldsta på kyrkogården	påväxt, svåräst	rengör, ev fyll i text med färg
3	172		Lantbrukaren Carl Aug. Börjesson 1842-1927 Hustrun Anna Kristina 18XX-1935	Tidstypisk jugendvård med tillhörande stenram med stenklot i hörnen, utformad som en sammanhållen enhet. Miljöskapande.	Gott skick	
3	173		Josefina Börjesson 1850-1915	Hög smalsten från 1910-tal, kvinnograv, en av få med bevarad stenram. miljöskapande.	Gott skick.	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	175		Nils Olsson 1819-1888 hustrun Helena Beata 1821-1904 samt dottern Josefina Dottern Augusta och hennes man E.L. Berggren reste värden vid besök i Sverige 1908	Hög smalsten från tidigt 1900-tal, miljöskapande, intressant inskription med stort socialhistoriskt värde som ett dokument förknippat med emigrationen till Amerika	Viss påväxt	Rengör på sikt.
3	176-177		Landtingsmannen Johan Alfred Ankar 1845-1903 Mathilda Eliasdotter 1847-1880 Anna Benedikta Magnusdotter 1850-1903	Hög bautasten från tidigt 1900-tal, miljöskapande, intressant och lokalhistoriskt värdefull titel	Gott skick	
3	179		Hemmansägaren Bengt Aron Johansson 1861-1937 Hustrun Josefina Augusta 1862-1940	Tidstypisk vård från 1930-40-talet i artdeco med bevarad stenram, vård och ram utformad som en estetisk helhet, miljöskapande	Gravvården nedlagd liksom tillhörande sidostenar och krönsten.	Återställ gravvården stående med alal tillhörande stendetaljer.
3	180		Lantbrukaren A J Bengtsson 1834-1886 hustrun Anna Gustava 1836-1884	Hög smalsten av relativt hög ålder, en av få från 1880-talet, ett av få bevarade smidesstaket på Köinge kyrkogård, alla järnstaket är kulturgravar.	Staketet rostigt.	Rengör, rostskyddsbe-handla, måla med svart linoljefärg.

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	inget nr		xxxx	Gjutjärns kors - alla gravvårdar i järn är kulturgravar.	Avbrutet, rostigt, text nästan bortvittrad	Rengör laga, rostskyddsbehandla, måla med svart linoljefärg
3	185		xxxx 1843xxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, mycket hög ålder - en av de äldsta på kyrkogården	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	189		f.d. kyrkvaktmästaren K. M. Hansson 1836-1916 hustrun Augusta 1885-1914	Exempel på jugendvård från 1910-tal, miljöskapande	påväxt	rengör
3	190		Minne åt Bengt Eliasson 1822-1905 hustrun Brita Johansson 18xx-19xx	Hög smalsten tidstypisk från tidigt 1900-tal, miljöskapande	påväxt, svärläst	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	193		Kyrkvaktaren J. B. Johansson 1855-1927 hustrun Hedvig 1863-1939 liggande framför: John 1898-1976 Einar 1904-1978	Tidstypisk gravvård med fint arbetad dekor, lokallistoriskt värdefull titel, miljöskapande	Gott skick	
3	198		Hemmansegaren Carl Aron Larsson 1827-1905 hans maka Anna Sofia 1835-1915	Högt kors från tidigt 1900-tal, tidstypiskt, miljöskapande	Gott skick	
3	199		xxxx	Ålderdomlig hantverksmässigt framställd, troligtvis mycket hög ålder	påväxt, svärläst	rengör, ev fyll i text med färg
3	200		Hemmansegaren Bengt Abrahamsson 1835-1900 Severina Abrahamsson 1833-1921	Hög smalsten från 1900, tidstypisk, miljöskapande	Gott skick	

BILAGA 2

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	202		F.d. båtsmannen L. M. Walbäck 1839-1924	Tidstypisk gravvård som egentligen utgör övre delen av en stenram, intressant titel	Viss påväxt, ramen borttagen vilket skadar gravvårdens estetiska helhet	
3	203		Åbon C. A. Andreasson 1840-1924 Hustrun Anna Lena Andreasdotter 1844-1926	Hög smalsten med ovanlig dekor, finns enstaka på Köinge, miljöskapande	Stenen nedlagd	återställ stående
3	204		August Larsson 1860-1923	Bautasten med unik dekor i form av en klocka	Viss påväxt	
3	205		Augusta Öberg 1864-1956	Tidstypisk gravvård med fint arbetad och elegant dekor, lokalhistoriskt värde, kvinnograv	Gott skick	
Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	212		Beata Karolina Andersson 1836-1922 Vården restes av barnbarnen	Exempel på tidstypisk gravvård, mindre variant, kvinnograv, intressant inskription	Viss påväxt	rengör på sikt
3	214		Lantbrukaren Jöns Andersson 1845-1922 hustrun Inga Maria 1842-1925	En av få gravar med bevarad stenram, ovanlig form på Köinge kyrkogård där gravvården är en del av ramen, tidstypisk	Gott skick	
3	216		Hemmansägaren Karl Fredrik Bengtsson 1856-1920 hustrun Severina Bengtsson 1855-1924	Hög smalsten krönt med kors och fint arbetad dekor i relief, tillhörande ram utformad som en estetisk helhet med gravvården, miljöskapande	Gott skick	
3	220		Anna Erika Lärck 1891-1920 syskonen Albertina Josefina 1881-1887 Karl Robert 1886-1897	Exempel på mindre vård från 1880-tal, krönt av urna i sten - ovanligt, socialhistoriskt värde barngrav - flera syskon som dog som barn eller som ung	påväxt	rengör

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	222		Minne öfver Johanna Lärck 1820-1894 dottern Albertina 1862-1924	Exempel på tidstypisk grav-vård, mindre och något enklare, kvinnograv	påväxt	rengör
3	228		Berit Arnold 1930	Liten enkel tidstypisk barngrav i område med flera barngravar, soialahistoriskt värde	påväxt	rengör
3	229 A		Leif Görän 1951	Liten enkel tidstypisk barngrav i område med flera barngravar, soialahistoriskt värde	påväxt	rengör
3	229 B		C. Gunnar Karlsson 1914-1927	Tidstypisk gravvård från 1920-talet, barngrav i område med flera barngravar, soialahistoriskt värde	påväxt	rengör, återställ stående

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	230		Vår dotter Signe Gunnar 1939	Liten enkel tidstypisk barngrav i område med flera barngravar, soialahistoriskt värde	gott skick	
3	231		Maria Nilsson 1929-1933	Liten enkel tidstypisk barngrav i område med flera barngravar, bevarad stenram, soialahistoriskt värde	påväxt	rengör
3	234		F. Hemmansägaren Johan Gustaf Svensson 1852-1929 hustrun Hulda Cristina 1862-1921	Tidstypisk monumental vård i klassicistiskt utförande, miljöskapande	Gott skick	
3	238		J. A. Kilander 1846-1932 hustrun Anna Beata 1848-1918	Tidstypisk liten smalsten, fint arbetad dekor, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	240		Fabrikör P N Johansson 1838-1901 och hans maka Helena Christina 1845-1907	Hög obelisk, tidstypisk, från tidigt 1900-tal, miljöskapande, intressant yrkestitel (var gjuterifabrikör)	Gott skick	
3	243		Lantbrukaren K. J. Johansson 1843-1928 Anna Johansson 1837-1895 Severina Johansson 1855-1906	Tidstypisk liten smalsten, fint arbetad dekor, miljöskapande	Gott skick	
3	244		Bengt Strandbergs familjegrav	Tidstypisk (troligen 1940-50-tal) med bevarad stenram, miljöskapande, lokalhistoriskt värde då Strandberg var stins	Gott skick	
3	248		<i>Vänster:</i> Hemmansägaren Kasper Svensson 1825-1891 Hustrun Albertina Gustava 1835-1927 <i>Höger:</i> Rudolf Kaspersson 1900-1935	Två jugendvårdar i samma stenram, tidstypiska från 1920-30-talet, en få bevarade stenramar, miljöskapande	Gott skick	

Kvarter	Grav-nr.	Foto	Text	Värdering/Kommentar	Skada	Åtgärd
3	249		Hemmansegaren Börje Bertilsson 1843-1885 Hustrun Johanna Britta 1838-1915	Hög smalsten, tidstypisk troligen från 1910-talet, miljöskapande	Gott skick	
3	250		Sabina 1837-1906	Unik gravvård, Sabina drunknade	Något nedsunken i gräset	Lyft upp inskriptionsstenen så att den inte hamnar så djupt i gräset.
5	25		Carl Alma Andersson 1878-1975	En av de första gravvårdarna i denna del av kyrkogården, illustrerar viktig årsring, tidstypisk	Gott skick	
5	26		B. Oscar Boman 1889-1974 Annie Roman 1897-1979	En av de första gravvårdarna i denna del av kyrkogården, illustrerar viktig årsring, tidstypisk	Gott skick	

RAPPORTER FRÅN KULTURMILJÖ HALLAND 2021

2021:1	Tjärby grustäkt, Arkeologisk utredning
2021:2	Båtsmans, del av Lahall 2:13, flytt av byggnad
2021:3	Skummeslövs kyrka, utvändig renovering
2021:4	Sankta Gertruds kapell, utvändig renovering
2021:5	Brokatorp 4, Antikvarisk förundersökning
2021:6	Brovakten 4, Antikvarisk förundersökning
2021:7	Landeryds godsmagasin -renovering av tak och syll
2021:8	Brons- och järnålder vid Holms kyrka, Holm 2:3, Arkeologisk undersökning
2021:9	Hotell Mårtensson, Gillestugan 1, Skyltning mm. Antikvarisk förundersökning
2021:10	Bocken 18 och Bocken 20. Förslag till planbestämmelser för kulturvärden.
2021:11	Kemisten 5, Antikvariskt utlåtande.
2021:12	Råmebo hembygdsgränd. Vård- och underhållsplan
2021:13	Befästningsrester i Norre Katts park. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:14	Öringe fiber, Getinge sn, fast. Öringe 1:5, Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:15	Hotell Mårtensson, Takkupor, rev förslag. Konsekvensbeskrivning
2021:16	Busstur Stora Torg, Arkeologisk undersökning (schaktningsövervakning)
2021:17	Inför ny vatten- och elledning. Falkenberg. Arkeologisk schaktningsövervakning.
2021:18	Frillesås-Rya 3:77. Kungsbacka kn. Arkeologisk förundersökning
2021:19	Valhalla 5, antikvariskt utlåtande
2021:20	Försörjningshemmet 18, antikvariskt utlåtande
2021:21	Påarps gravfält, Trönninge sn, Halmstads kn, Arkeologisk schaktningsövervakning
2021:22	Marbäck, Halmstad, Snöstorps sn. Arkeologisk utredning
2021:23	Fibernetläggning vid treuddar, enstensättning och en boplatz i Bexets stugby, Trönninge sn, Halmstad. Arkeologisk schaktningsövervakning
2021:24	Kv. Postmästaren, Esplanadparken och Norra Vallgatan - kulturmiljöutredning
2021:25	Spannarps kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:26	Sibbarps kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:27	Tvååkers kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:28	Dagsås kyrka, Styrssystem - antikvarisk medverkan
2021:29	Flickskolan 6, Varberg, antikvarisk förundersökning
2021:30	Gästgivaren 10, Varberg, antikvarisk förundersökning
2021:31	Societetshuset i Varberg, antikvarisk medverkan
2021:32	Alfshögs kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:33	Askome kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:34	Vessige kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:35	Lyngåkra 6:8, Rivningsdokumentation
2021:36	Gamlestugan i Morup, Morup 27:1, antikvarisk medverkan
2021:37	Hägareds gård, fönsterbyte, antikvarisk medverkan
2021:38	Köinge kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:39	Okome kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan
2021:40	Svarträ kyrkogård, kulturhistorisk inventering och bevarandeplan

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE